SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Janne Vainionpää

Vipu-mobiili viljelijän työvälineenä

Opinnäytetyö
Kevät 2024
Agrologi (ylempi AMK), Ruokaketjun kehittäminen

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Tutkinto-ohjelma: Agrologi (ylempi AMK), Ruokaketjun kehittäminen

Tekijä: Janne Vainionpää

Työn nimi alaotsikoineen: Vipu-mobiili viljelijän työvälineenä

Ohjaajat: Jyrki Rajakorpi, Risto Lauhanen

Vuosi: 2024 Sivumäärä: 50 Liitteiden lukumäärä: 2

Uuden maatalouspolitiikan keskeisimpiä tavoitteita on innovoinnin lisääminen. Satelliittien tuottamia kuvasarjoja käytetään apuna tukien toimeenpanon seurannassa ja raportoinnissa. Kuvilla varmennetaan viljelijän tukihakemuksella olevia tietoja, jolloin paikan päällä tehtäviä valvontoja on mahdollisuus vähentää ja samalla pienentää viljelijälle aiheutuvaa hallinnollista kuormaa. Satelliittikuvien avulla todennettavaa seurantaa nimitetään monitoroinniksi. Vipu-mobiili liittyy kiinteästi monitorointiin, sillä sovelluksen avulla viljelijälle annetaan mahdollisuus vastata hallinnolta saapuneeseen selvityspyyntöön.

Tämän opinnäytetyön tilaajana on Ruokavirasto. Opinnäytetyön tavoitteena oli kerätä vuonna 2023 käyttöönotetun Vipu-mobiilisovelluksen käyttäjiltä käyttökokemuksia sovelluksen käytöstä ja kartoittaa käyttäjien toivomia kehittämisehdotuksia sovelluksen jatkokehityksen avuksi.

Tutkimus toteutettiin sähköposti- ja messukyselynä koko Suomen alueelle. Kyselyn vastaajina oli viljelijöitä, tilan osallisia ja neuvojia. Lisäksi toteutettiin työpajatyyppinen kyselytutkimus Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksessa ja Ruokavirastossa töissä oleville viljelijöille. Näillä kahdella tavalla saatuja vastauksia verrattiin toisiinsa. Opinnäytetyössä vertailtiin myös Vipu-mobiilia Latvian ja Liettuan vastaaviin sovelluksiin.

Tutkimuksen tuloksena saatiin priorisoitu lista kehittämistoiveista ja sovelluksen käyttökokemuksia. Lisäksi saatiin selville, mistä ja miten käyttäjät saavat ohjeita sovelluksen käyttöön.

[1] Asiasanat: Maataloustuet, Monitorointi, Maatalouspolitiikka

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Degree programme: Master of Natural Resourses, Food Chain Development

Author/s: Janne Vainionpää

Title of thesis: Vipu-mobile as farmer´s tool

Supervisor(s): Jyrki Rajakorpi, Risto Lauhanen

Year: 2024 Number of pages: 50 Number of appendices: 2

One of the main goals of the new agricultural policy is to increase innovation. Image sequences produced by satellites are used as an aid in monitoring and reporting on the implementation of subsidies. Satellite images or remote sensing materials are used to verify the information on the farmer's subsidy application, which makes it possible to reduce on-site inspections and at the same time reduce the administrative burden on the farmer. Vipu-mobile is closely related to monitoring, as the application allows the farmer to respond to a request for clarification received from the administration.

This thesis was commissioned by the Finnish Food Authority. The aim of the thesis was to collect experiences from the users of the Vipu-mobile application introduced in 2023 and to clarify the users´ proposals to help the further development of the application.

The research was carried out as an e-mail and trade fair survey across Finland. The respondents were farmers, farm participants and advisers. In addition, a workshop-type survey was carried out for farmers working in The Centre for Economic Development, Transport and the Environment of Southern Ostrobothnia (ELY Centre) and the Finnish Food Authority. The responses obtained in these two ways were compared. The thesis also compared Vipu-mobile with similar applications in Latvia and Lithuania.

As a result of the research, a prioritized list of development proposals and user experiences of the application was obtained. In addition, it was found out where and how the users can find instructions for using the application.

[1] Keywords: Agricultural subsidies, Monitoring, Agricultural policy

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä 2
Thesis abstract 3
SISÄLTÖ 4
Kuva- ja kuvioluettelo 7
1 OPINNÄYTETYÖN TAUSTA JA TAVOITTEET 9
1.1 EU:n yhteisen maatalouspolitiikan ja tukijärjestelmien keskeisimmät muutokset peltotukien osalta 9
1.2 Valvonnat 11
1.3 Otannat ja valvontavelvoite 11
1.4 Opinnäytetyön tavoite 12
2 MAATALOUSHALLINNON ERI TOIMIJOIDEN ROOLIT JA TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOS 13
2.1 Maa- ja metsätalousministeriö 13
2.2 Ruokavirasto 13
2.3 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY-keskus) 13
2.4 Yhteistoiminta-alueet ja kunnat 14
2.5 Toimintaympäristön muutos 14
3 VIPU-MOBIILISOVELLUS 15
3.1 Mikä Vipu-mobiili on? 15
3.2 Sovelluksen lataaminen ja käyttö Android ja iOS 16
3.3 Tunnistautuminen 16
3.4 Selvityspyyntö 17
3.5 Maksut 20
3.6 Kasvulohkot 21
3.7 Vipu-mobiilin kuvat 22
4 VIPU-MOBIILIN MAHDOLLISUUDET TULEVAISUUDESSA 25
4.1 Lohkomuistiinpanojen tallennus sovellukseen 25
4.2 Automaattinen tekstiviestin lähetys ja push-viestit 25
4.3 Tärkeistä päivämääristä muistuttaminen 25
5 LATVIAN JA LIETTUAN VIPU-MOBIILIA VASTAAVAT SOVELLUKSET 26

5.1 Latvian sovellus ... 26
5.2 Liettuan sovellus ... 27
6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS ... 28
6.1 Tutkimuksen tausta ja tavoite ... 28
6.2 Tutkimusmenetelmät ... 28
6.3 Tutkimusaineiston keruumenetelmä ... 29
6.3.1 Sähköpostilla lähetetty Webropol-kysely ... 29
6.3.2 Tampereen KoneAgrian messukysely ... 30
6.3.3 Työpajatyyppinen haastattelu ... 30
6.4 Tulosten analysointimenetelmät ... 31
7 TUTKIMUSTULOKSET JA TARKASTELU ... 32
7.1 Käyttäjäkyselyn vastaukset (KoneAgria ja sähköpostikysely) ... 32
7.1.1 Tilan sijainti ... 32
7.1.2 Käyttäjän rooli maatilalla ... 33
7.1.3 Vastaajien ikäjakauma ... 33
7.1.4 Vipu-mobiilin lataus puhelimelle ... 34
7.1.5 Tilan peltoala ... 35
7.1.6 Selvityspyynnöt vuoden 2023 aikana ... 35
7.1.7 Selvityspyyntöön vastaaminen ... 36
7.1.8 Toimenpiteet selvityspyynnön saapumisen jälkeen ... 37
7.1.9 Mahdollisuus muuttaa tukihakemusta haun päättymisen jälkeen ... 37
7.1.10 Ohjeidensaantikanavat ... 38
7.1.11 Ohjeistuksen onnistuminen ... 39
7.1.12 Kehittämisehdotukset Vipu-mobiiliin ... 40
7.2 Hallinnossa työskentelevien viljelijöiden vastaukset ... 42
7.2.1 Vastaajan työorganisaatio ... 42
7.2.2 Saapunut selvityspyyntö ... 42
7.2.3 Selvityspyyntöön vastaaminen ... 42
7.2.4 Sovelluksen käytettävyys ... 43
7.2.5 Sovelluksen ulkonäkö, sovellusosioiden asettelu ja toimivuus ... 44
7.2.6 Suunniteltujen ominaisuuksien toteutusjärjestys ... 44
7.2.7 Kehityskohteet ... 44

7.3 Kehittämisehdotusten vertailu 45
8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA 46
LÄHTEET 48
LIITTEET 50

Kuva- ja kuvioluettelo

Kuvio 1. Yhteisen maatalouspolitiikan 10 tavoitetta. ……...9

Kuva 1. Vipu-mobiilin aloitusnäkymä. ……..15

Kuva 2. Sähköinen tunnistautuminen. ……16

Kuva 3. Tunnistautumistavan valinta. ….....16

Kuva 4. Selvityspyynnöt. ……18

Kuva 5. Selvityspyynnön syy. ……...18

Kuva 6. Selvityspyyntöön vastaaminen. ……19

Kuva 7. Selvityspyynnön kuvaussuunta. ……19

Kuva 8. Selvityspyynnölle otettu kuva. ……20

Kuva 9. Vastauksen lähetys. ……20

Kuva 10. Maksetut tuet tukivuonna. ……21

Kuva 11. Tuen maksuun vaikuttaneet takaisinperinnät ja ulosotot. ……21

Kuva 12. Kasvulohkon rajat. ……22

Kuva 13. Kasvulohkon tarkemmat tiedot. ……...22

Kuva 14. Kuvan ottaminen. ……...23

Kuva 15. Hyväksytty kuvaussuunta. ……23

Kuva 16. Otetun kuvan hyväksyminen. ……...24

Kuva 17. Otetun kuvan sijainti- ja lisätiedot. ……..24

Kuva 18. Latvian sovellus. …….……26

Kuva 19. Liettuan sovellus. …….……..27

Kuvio 2. Maatilojen sijainti ELY-keskuksittain. ……...32

Kuvio 3. Vastaajan rooli käyttäjänä. …….33

Kuvio 4. Vastanneiden ikäjakauma. …….34

Kuvio 5. Sovelluksen lataamishalukkuus. ……...34

Kuvio 6. Vastanneiden tilakokojakauma. ……35

Kuvio 7. Tiloille saapuneet selvityspyynnöt. ……...36

Kuvio 8. Mielipide selvityspyyntöön vastaamisesta. …….36

Kuvio 9. Toimenpiteet selvityspyyntöön vastaamiseen. ……...37

Kuvio 10. Mielipide tukihakemuksen muutosmahdollisuudesta. …….38

Kuvio 11. Suosituimmat ohjeidenhakukanavat. …….39

Kuvio 12. Ohjeistuksen hyödyllisyys. ……..40

Kuvio 13. Käyttäjien kehittämisideat. ……...41

Kuvio 14. Työpajaan osallistujien työpaikkajakauma. ……..42

Kuvio 15. Mielipiteitä sovelluksen käytettävyydestä. ……43

Kuvio 16. Sovelluksen ulkonäkö, osioiden asettelu ja toimivuus. ……...44

Kuvio 17. Käyttäjien sovelluksen kehittämistoiveet. ……..45

1 OPINNÄYTETYÖN TAUSTA JA TAVOITTEET

1.1 EU:n yhteisen maatalouspolitiikan ja tukijärjestelmien keskeisimmät muutokset peltotukien osalta

Euroopan unionin (EU) vuosille 2023–2027 suunnitellut yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteet on kuvattu kuviossa 1 (Euroopan komissio, i.a.-a). Tavoitteiden tarkoituksena on varmistaa viljelijöille riittävät tulot, parantaa viljelijöiden kilpailukykyä kansainvälisillä markkinoilla, vahvistaa alkutuottajien asemaa elintarvikeketjussa, kannustaa viljelijöitä suojelemaan ympäristöä tukemalla ilmastotoimia, säilyttämään luonnon ja maisemien monimuotoisuus, tukea sukupolvenvaihdoksia, säilyttää maaseutualueet elinvoimaisina, varmistaa elintarvikkeiden turvallisuus ja lisätä viljelijöiden tietämystä kouluttamalla.

Kuvio 1. Yhteisen maatalouspolitiikan 10 tavoitetta (Euroopan komissio, i.a.-a)

Yhteisellä maatalouspolitiikalla on tavoitteena turvata maatalouden tulevaisuus sekä saavuttaa Euroopan vihreän kehityksen tavoitteet (Euroopan komissio, i.a.-b). Yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksesta päätettiin 2.12.2021. Uusi lainsäädäntö, joka astui voimaan 1.1.2023 tekee yhteisestä maatalouspolitiikasta oikeudenmukaisempaa, vihreämpää ja tulosperusteisempaa. Uuden yhteisen maatalouspolitiikan 2023–2027 tuella voidaan edistää vihreän kehityksen tavoitteita paremmin kuin edellisellä ohjelmakaudella.

Uusi maatalouspolitiikka velvoittaa jäsenmaita nostamaan strategiasuunnitelmassaan ympäristö- ja ilmastotoimien tavoitetasoa aiempaan tasoon verrattuna (Euroopan komissio, i.a.-b). Lisäksi jokainen jäsenmaa on velvoitettu päivittämään suunnitelmaa, jos ilmasto- ja ympäristölainsäädäntöä muutetaan.

Innovoinnin lisääminen on uuden maatalouspolitiikan keskeisimpiä tavoitteita (Tuumi, 2021, s. 6). Avaruudessa olevien satelliittien tuottamaa kaukokartoitustietoa käytetään apuna tukien toimeenpanon seurannassa ja raportoinnissa. Satelliittikuvilla varmennetaan viljelijän tukihakemuksella olevia tietoja. Satelliittikuvilla on mahdollista vähentää tiloilla paikan päällä tehtäviä valvontoja ja täten vähentää hallinnollista kuormaa viljelijälle. Satelliittikuvien avulla todennettavaa seurantaa nimitetään monitoroinniksi. Vipu-mobiili liittyy kiinteästi monitorointiin, sillä Vipu-mobiililla viljelijälle annetaan mahdollisuus vastata sovellukseen saapuneeseen selvityspyyntöön.

Euroopan unionin jokaisessa jäsenmaassa on otettu vuoden 2023 alusta käyttöön satelliittipohjainen seurantajärjestelmä, joka seuraa maataloustoimintaa pelloilla (Möller ym., 2023, s. 3). Hallinto monitoroi kesällä 2023 kahta eri tukiehtoa, joilla on vaikutusta kaikkiin pinta-ala-perusteisiin tukiin. Valvottavina ehtoina oli, että onko lohko maatalousmaata ja käytetäänkö lohkoa maataloustoimintaan. Maatalousmaan satelliittianalyysissä seurataan sitä, onko maatalousmaaksi ilmoitettu ala maatalousmaata. Seurannassa pyritään havainnoimaan peruslohkoon kuulumattomia alueita esimerkiksi teitä tai rakennuksia. Analyysissä havainnoidaan, myös onko kasvulohkojen rajaus kartalla oikein. Vuonna 2023 rajausta ei kuitenkaan huomioitu järjestelmän epävarmuuden vuoksi.

Maataloustoiminnan analyysissä järjestelmän tekoäly vertailee lohkolta otettuja kuvasarjoja viljelijän tukihakemuksella ilmoittamiin tietoihin (Möller ym., 2023, s. 3). Kuvissa kasvukauden eri ajankohtina muuttuneita kuvia analysoidaan automaattisesti ja sen tuloksena saadaan tietoa kasvulohkojen maataloustoiminnasta.

Maatalouspolitiikan ympäristötoimenpiteisiin kytkeytyy entistä vahvempi ehdollisuus (Ruokavirasto, 2023a). Tämä toi mukanaan kaikille viljelijöille pakollisia vaatimuksia. Vähimmäistason vaatimuksena 33 prosenttia peltojen ja pysyvien nurmien viljelyalasta on oltava kasvipeitteistä. Vähimmäistason vaatimuksena on myös pysyvän nurmen säilyttämisvaatimus. Jos koko Suomessa pysyvän nurmen ala vähenee yli viisi prosenttia maatalousmaan alasta, niin kasvipeitteisyyden tukea ei voida maksaa pysyvien nurmien alalle.

1.2 Valvonnat

Viljelijätukien valvonnalla tarkoitetaan valvontaa, jolla varmistetaan tukiehtojen noudattaminen (Ruokavirasto, 2023b). Tarkastettavia kohteita ovat Euroopan unionin suorat tuet, ohjelmakorvaukset ja kansallisia tukia koskevat ehdot. Tukien piiriin kuuluviin asioihin rinnastetaan tuet, korvaukset, palkkiot ja sopimukset.

Viljelijän lohkoillaan tekemien viljelytoimenpiteiden ja kasvuston seuraamisella on olennainen osa uuden rahoituskauden sisällöstä (Aho, 2021). Sentinel-satelliittien kuvaamasta kaukokartoitustiedosta muodostuu aikasarjoja, joiden avulla voidaan muodostaa erilaisia analyysejä. Analyyseistä selviää tarkasti ajankohta, jolloin viljelytoimenpiteitä tehty. Monitorointi kattaa koko Suomen, joten niin sanottu viljelijöiden omavalvonta lisääntyy merkittävästi.

Monitorointi ei tokikaan ole yhtä kuin valvonta, vaikkakin sitä voidaan hyödyntää valvonnassa (Aho, 2021). Nykyisellä rahoituskaudella maataloustukien saamiseksi tuenhakijan on edelleen noudatettava erilaisia ehtoja ja vaatimuksia. Uuden rahoituskauden suurin uudistus liittyy tukihakemuksen muutosmahdollisuuteen, joten hakemuksen on vastattava todellisuutta. Monitoroinnilla välitetään tietoa viljelijälle etupainotteisesti, jolloin viljelijällä on mahdollisuus vielä toteuttaa vaadittu toimenpide, tai muuttaa hakemusta vastaamaan satelliittiseurannan tietoa. Vaaditun toimenpiteen toteutus, tukihakemuksella olevien tietojen muuttaminen tai molemmat varmistavat sen, että todennäköisesti viljelijä välttyy tukiseuraamuksilta.

1.3 Otannat ja valvontavelvoite

Ruokavirasto (2023b, s. 10) määrittää otannoilla tilat paikan päällä tehtäviin valvontoihin. Ne jaetaan peltovalvontaotantoihin ja ehdollisuuden otantoihin.

Peltovalvontaan valitulta tilalta tarkastetaan valvonnassa kaikki pinta-alaperusteiset tuet, joita viljelijä on hakenut tukihakemuksessaan valvonnan kohteena oleville peltolohkoille (Ruokavirasto, 2023b s. 10). Mikäli ehdollisuuden ehtojen noudattamisessa havaitaan puutteita, joudutaan tarkastus laajentamaan siihen ehdollisuuden vaatimukseen, missä puute on havaittu.

Ehdollisuuden otantaan määrätyltä tilalta valvotaan kaikki pinta-alaperusteiset tuet, mitä viljelijä on hakenut tukihakemuksessaan (Ruokavirasto, 2023b s. 10–11). Tämän lisäksi on valvottava ilmasto- ja ympäristövaatimukset, ehdollisuuden kasvinsuojeluaineisiin liittyvät vaatimukset tai kasvintuotantotilojen rehu- ja elintarvikehygienian vaatimukset riippuen siitä, missä otannassa kyseinen tila on.

Peltotukihakemuksen jättäneistä tiloista on valvottava vähintään yksi prosentti paikan päällä (Ruokavirasto, 2023b s. 11). Ehdollisuuden valvontaa on suoritettava myös yhdellä prosentilla tiloista, jotka ovat hakeneet jotakin Euroopan unionin suoraa ja tai osarahoitteista tukea. Lisäksi ehdollisuuden otantaan osuneille tiloille tehdään peltovalvonta, joten vuonna 2023 valvotaan yhteensä noin kaksi prosenttia peltotukien hakemuksen jättäneistä tiloista. Täydentävät lisäotannat ovat myös mahdollisia, jos edellä mainituilla otannoilla ei valvontavelvoite täyty.

1.4 Opinnäytetyön tavoite

Opinnäytetyön tavoitteena on kartoittaa vuonna 2023 käyttöönotetun Vipu-mobiilin käyttäjiltä kokemuksia sovelluksen käytöstä ja kerätä heiltä sovelluksen kehittämistarpeita. Tutkimus aloitettiin syksyllä 2023 ensimmäisten selvityspyyntöjen lähettämisen jälkeen. Tutkimuksen tulosta tullaan käyttämään sovelluksen käytettävyyden parantamiseen. Sovelluksen jatkokehityksessä Ruokavirasto priorisoi viljelijöiden esiin tuomia kehittämistarpeita yhdessä hallinnon vaatimusten kanssa.

Opinnäytetyön tilaajana on Ruokavirasto ja sain tutkimusluvan kerätä tietoa viljelijöiltä. Viljelijöiden tietoja kerättiin ja tutkimuksen tulosta analysoitiin anonyymisti. Lisäksi tutkimuksessa vertailtiin viljelijöiden ja maataloushallinnossa työskentelevien viljelijöiden kehittämistoiveiden eroa.

2 MAATALOUSHALLINNON ERI TOIMIJOIDEN ROOLIT JA TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOS

2.1 Maa- ja metsätalousministeriö

Maa- ja metsätalousministeriön (MMM) vastuulla on yleinen maatalouden tukihallinnon ohjaus ja kehittäminen (Laki yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista 1324/2022). Ministeriön vastuulla on myös eri tukijärjestelmien ja Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman valmistelu. Lisäksi ministeriö vastaa maataloushallinnon varojen käytön suunnittelusta, sekä strategiasuunnitelman toteutuksesta ja vaikutusten seurannasta.

2.2 Ruokavirasto

Ruokaviraston vastuulla on tukijärjestelmien ja Manner-Suomen osalta yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman toimeenpano (Laki yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista 1324/2022). Kyseiseen tehtävään kuuluu suunnittelu, toteutus, suunnitelmien kehittäminen ja niiden toteutus, sekä varojen käytön valvonta. Ruokaviraston vastuulla on edellä mainitun lisäksi eri tukijärjestelmien toimeenpano ja ohjeistus. Ruokaviraston tehtävän alaan kuuluu lisäksi tukeen liittyvien menojen tarkastamisesta, hyväksynnästä, maksujen suorittamisesta ja muihin tukiin liittyvistä hallintotehtävistä huolehtiminen. Euroopan unionin komissiolle Ruokavirasto toimittaa laadunarviointiraportteja ja tuloksellisuusdokumentteja.

2.3 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY-keskus)

ELY-keskusten vastuulla on valvoa tukien, korvausten ja ehdollisuuden tukiehtojen noudattamista ja suorittaa tarkastusten laadunarviointia (Laki yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista 1324/2022). ELY-keskusten vastuulla on tehdä päätöksiä useista eri tukimuodoista, esimerkkinä luonnonmukaisen tuotannon tuki. Pinta-alamonitoroinnin laadunarviointiin liittyvät paikan päällä tehtävät valvonnat kuuluvat myös ELY-keskusten vastuulle.

2.4 Yhteistoiminta-alueet ja kunnat

Kuntien vastuulla on tehdä päätöksiä suorien viljelijätukien ja palkkioiden myöntämisestä viljelijöille (Laki yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista 1324/2022). Kunnan vastuulla on suorittaa hallinnollista tarkastusta ja valvoa ehdollisuuden tukiehtojen noudattamista. Tämän lisäksi kunnan viranomainen tekee hallinnollisessa tarkastuksessa havaitun ehdollisuuden tukiehtojen laiminlyönnistä arvioinnin ja seuraamusehdotuksen siltä osin, kun on kyseessä hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset.

2.5 Toimintaympäristön muutos

Viljelijöiden valittavissa olevat tuet pysyvät pääosin samoina kuin edelliseen 2022 päättyneeseen ohjelmakauteen verrattuna, mutta toimenpiteisiin tulee osittaisia muutoksia (MMM, i.a.). Esimerkkeinä voidaan mainita tuotantosidonnaiset tuet, nuorten viljelijöiden tuet, maatilojen ja tuotantoyritysten investoinnit ja luonnonhaittakorvaukset. Tuet on pyritty kohdistamaan uudella rahoituskaudella aktiiviseen ruoantuotantoon.

Uudessa CAP-suunnitelmassa (Common agricultural policy) viljelijöitä kannustetaan kohdennettuihin ilmasto- ja ympäristötoimenpiteisiin (MMM, i.a.). Saatavilla olevia varoja kohdennetaan maatalouden kehittämishankkeiden sekä paikallisen kehittämisen tukemiseen. Lisäksi koulutukseen, neuvontaan, tiedonvälitykseen, yhteistyöhön, innovaatioihin ja digitalisaation kehittämiseen panostetaan uudella rahoituskaudella entistä enemmän.

Uudella rahoituskaudella luovuttiin suorien tukien tukioikeusjärjestelmästä, joten tukioikeudet poistettiin vuoden 2022 lopussa (MMM, i.a.). Vanhalla rahoituskaudella perustuen saaminen perustui pinta-alaan, mutta tukioikeudet rajasivat tukikelpoista alaa. Uudella rahoituskaudella perustuki perustuu pinta-alaan eikä sitä enää rajoiteta tukioikeusjärjestelmällä

Uudella CAP rahoituskaudella on otettu huomioon maatalouden tukijärjestelmien moniulotteisuus ja sen laajat eri tavoitteet. Samalla mahdollistetaan tuotannon ja investointien tasapuolinen tukeminen, sekä edistäminen koko maassa (MMM, i.a.). Lisäksi on ajateltu, ettei hallinnollista taakkaa lisätä kohtuuttomasti yhtenäistämällä alueiden ja tukikohteiden välisiä määrittelyjä ja toimenpidevaihtoehtoja.

3 VIPU-MOBIILISOVELLUS

3.1 Mikä Vipu-mobiili on?

Vipu-mobiili on sähköinen viljelijän ja hallinnon välinen yhteydenpitotyökalu (Ruokavirasto, 2023c). Kuvassa 1 näkyy älypuhelimeen ladattavan sovelluksen etusivu, josta viljelijä voi seurata tukiehtojen toteutumista kasvulohkoillaan ja sovellus mahdollistaa suunnittelun lohkoilla tehtäville toimenpiteille. Sovelluksen on tarkoitus täydentää Vipu-palvelua, muttei korvata sitä. Viljelijätuet haetaan edelleen Vipu-palvelussa mutta Vipu-mobiilista viljelijä saa tietoonsa, jos hakemuksessa ilmoitetut tiedot eivät vastaa kasvulohkoilta otettuja satelliittiseurantakuvia. Sovellus mahdollistaa asiaa todentavan paikkaan sidotun kuvanoton lohkolta, sekä sovelluksen avulla viljelijä voi lähettää kuvan hallinnolle. Tiedon siirto on viljelijän ja hallinnon välillä nopeaa, sekä vuorovaikutteista.

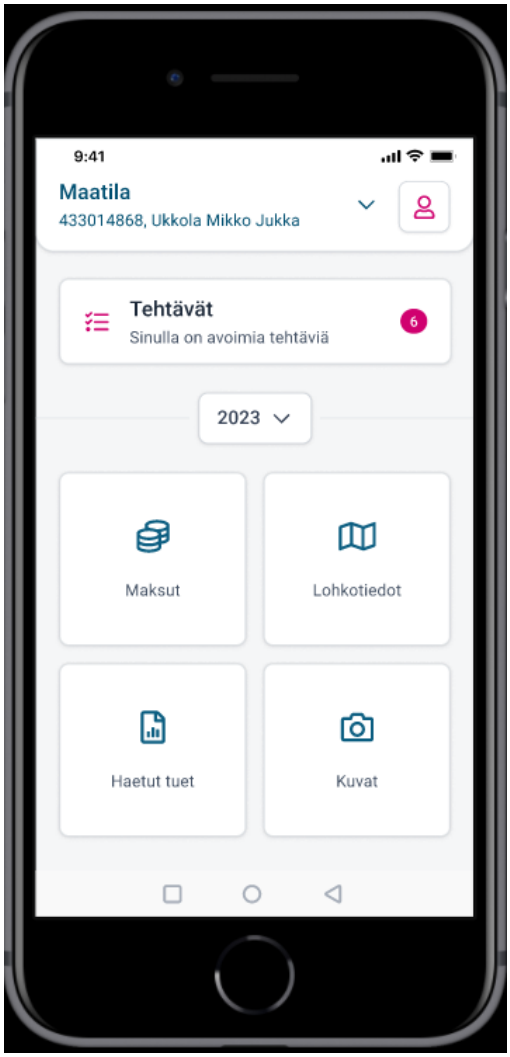

Kuva 1. Vipu-mobiilin aloitusnäkymä. (Vainionpää, 2024, CC BY-NC-SA 4.0)

3.2 Sovelluksen lataaminen ja käyttö Android ja iOS

Vipu-mobiilisovellus on maksuton ja sen voi ladata Google Play tai App Store sovelluskaupasta (Ruokavirasto, 2023c). Vipu-mobiili löytyy kirjoittamalla sovelluskaupan hakukenttään Vipu-mobiili. Möller (2023, s. 15) toteaa, että Ruokaviraston toteuttamalla tehokkaalla markkinoinnilla sovelluksen latausmäärä ylitti 10 000 latauksen rajan toukokuulla 2023. Ruokaviraston suorittaman käyttäjätutkimuksen mukaan Vipu-mobiilisovelluksen Android-laitteelle oli ladannut vuoden 2023 elokuun loppuun mennessä 31 182 henkilöä ja iOS-laitteelle sovelluksen on ladannut 4 938 henkilöä.

3.3 Tunnistautuminen

Sovellukseen voi kirjautua pankkitunnisteella, mobiilivarmenteella (kuva 2. ja 3.) sekä uutena ominaisuutena biometrinen tunnistautuminen (sormenjälki tai kasvokuva) (Ruokavirasto, 2023c). Ominaisuus tuli käyttöön helmikuussa 2024. Sovellukseen voi kirjautua tilan ensisijainen viljelijä tai hänen valtuuttama henkilö. Valtuutuksen voi tehdä Vipu-palvelussa.

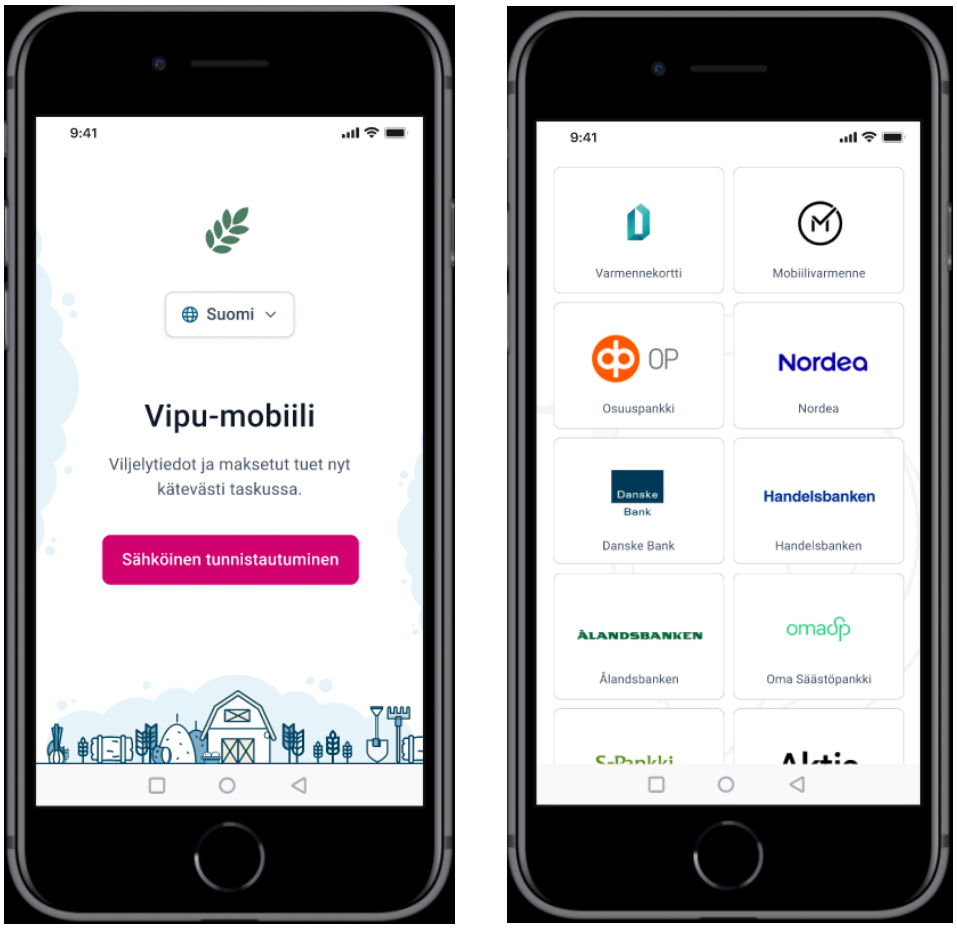

Kuva 2–3. Sähköisen tunnistautumisen kautta pääsee valitsemaan halutun tunnistautumistavan. (Vainionpää, 2024, CC BY-NC-SA 4.0)

3.4 Selvityspyyntö

Tukiehtojen noudattamista seurattiin vuonna 2023 ensimmäistä kertaa satelliitin ottamien kuvien avulla (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, 2023). Jos viljelijän tukihakemuksen ja satelliitin ottaman kuvan välillä on ristiriita, niin viljelijä saa Vipu-mobiilin tehtävät osioon selvityspyynnön lohkokohtaisesti, (Kuva 4.) eli sama viljelijä voi saada useita eri selvityspyyntöjä.

Viljelijä voi vastata selvityspyyntöön painamalla saapunutta pyyntöä. Sovellus näyttää syyn selvityspyynnölle (Kuva 5.). Viljelijä voi vastata selvityspyyntöön ottamalla kuvan peltolohkolta, jossa satelliittiseurannan perusteella todetaan poikkeava tieto viljelijän jättämään tukihakemukseen verrattuna (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, 2023). Kuva voidaan ottaa suoraan selvityspyyntöön, tai sitten vastaukseen voi käyttää aiemmin otettua kuvaa tehdystä toimenpiteestä. Vastaukseen liitetty kuva pitää olla otettu Vipu-mobiililla, jotta sijainti ynnä muut tiedot ovat varmasti oikeita ja vastaus voidaan lähettää Vipu-mobiilisovelluksen avulla. Viljelijä saa nopeasti tiedon hallinnolta onko vastaus hyväksytty vai hylätty, joka osaltaan vähentää epätietoisuutta asian käsittelyn suhteen. Viljelijällä on myös mahdollisuus korjata tilanne lohkolla esimerkiksi niittämällä kasvulohkon kasvuston velvoitteen mukaiseksi. Lisäksi viljelijällä on oikeus muuttaa hakemustaan Vipu-palvelussa hakuajan jälkeen. Selvityspyyntöjä on lähetetty vuoden 2023 elokuun puolivälistä asti noin 14 000 viljelijälle.

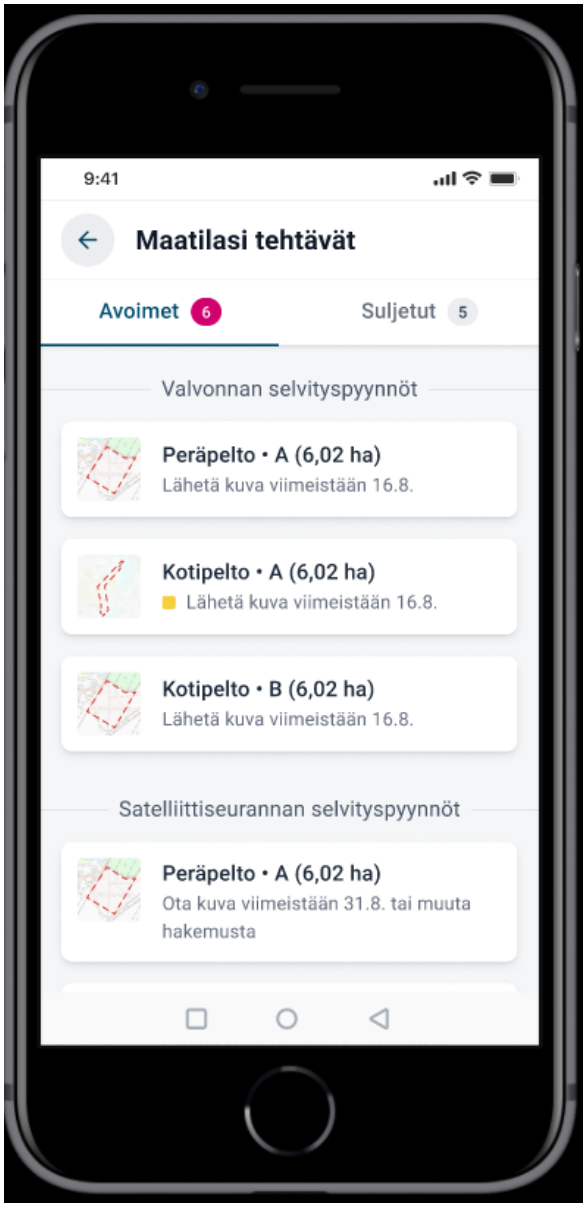

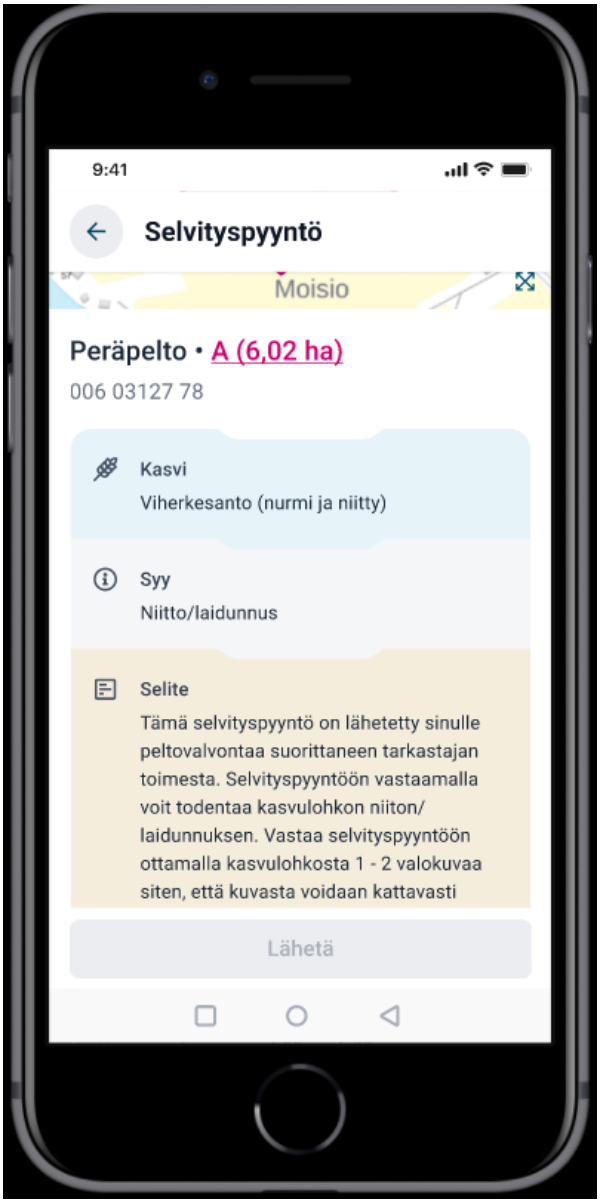

Kuva 4. Selvityspyynnöt näkyvät sovelluksen ”tehtävät” osiossa. Avoimissa tehtävissä on vastausaikaa jäljellä ja suljetuissa pyyntöön on vastattu tai vastausaika on mennyt. Kuva 5. Selvityspyyntöä painamalla aukeaa näyttö, josta selviää selvityspyynnön syy (Vainionpää, 2024 CC BY-NC-SA 4.0)

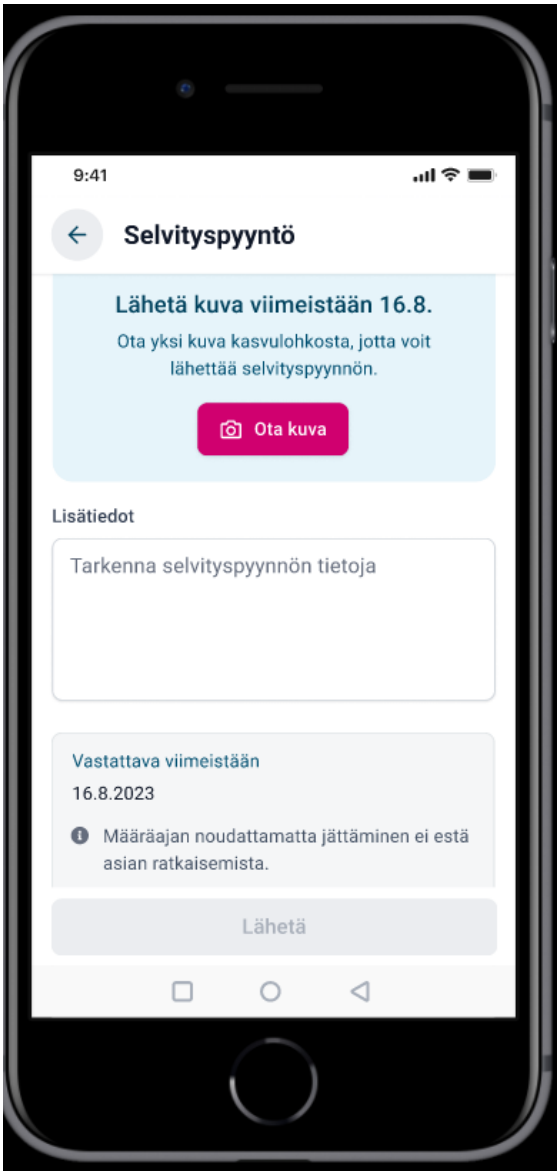

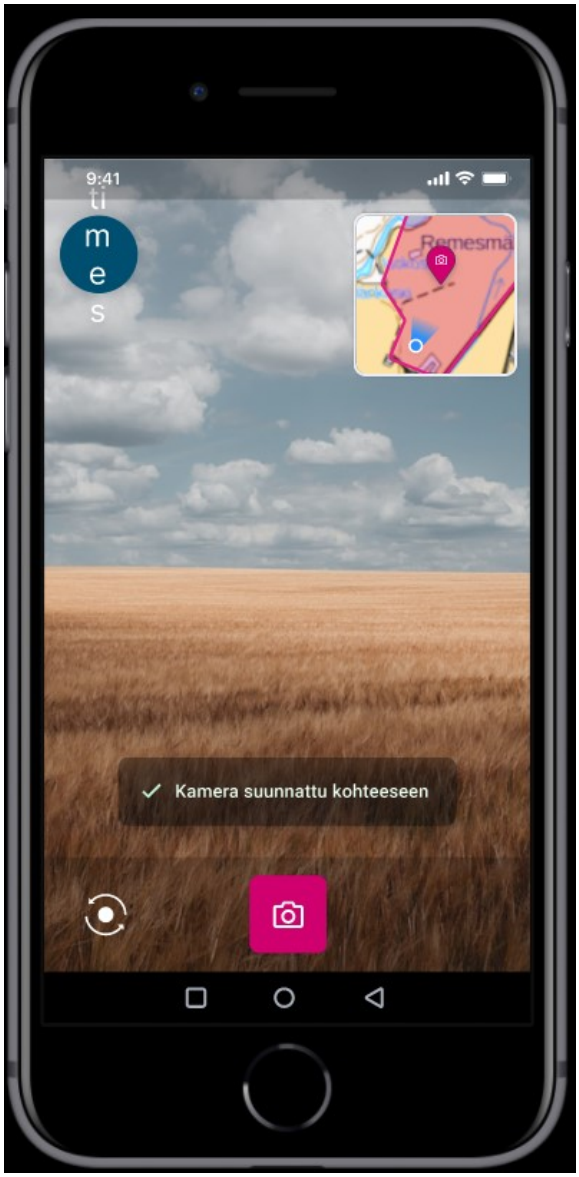

Kuva 6. Näyttöä alaspäin vierittämällä tulee ”ota kuva” näppäin näkyviin, jolla voidaan ottaa kuva selvityspyynnön kohteesta. Kuva 7. Sovellus pyytää siirtymään lohkolle ja neuvoo kun kuvaussuunta on hyväksyttävä ja painetaan kameran kuvaa kuvan ottamiseksi. (Vainionpää, 2024 CC BY-NC-SA 4.0)

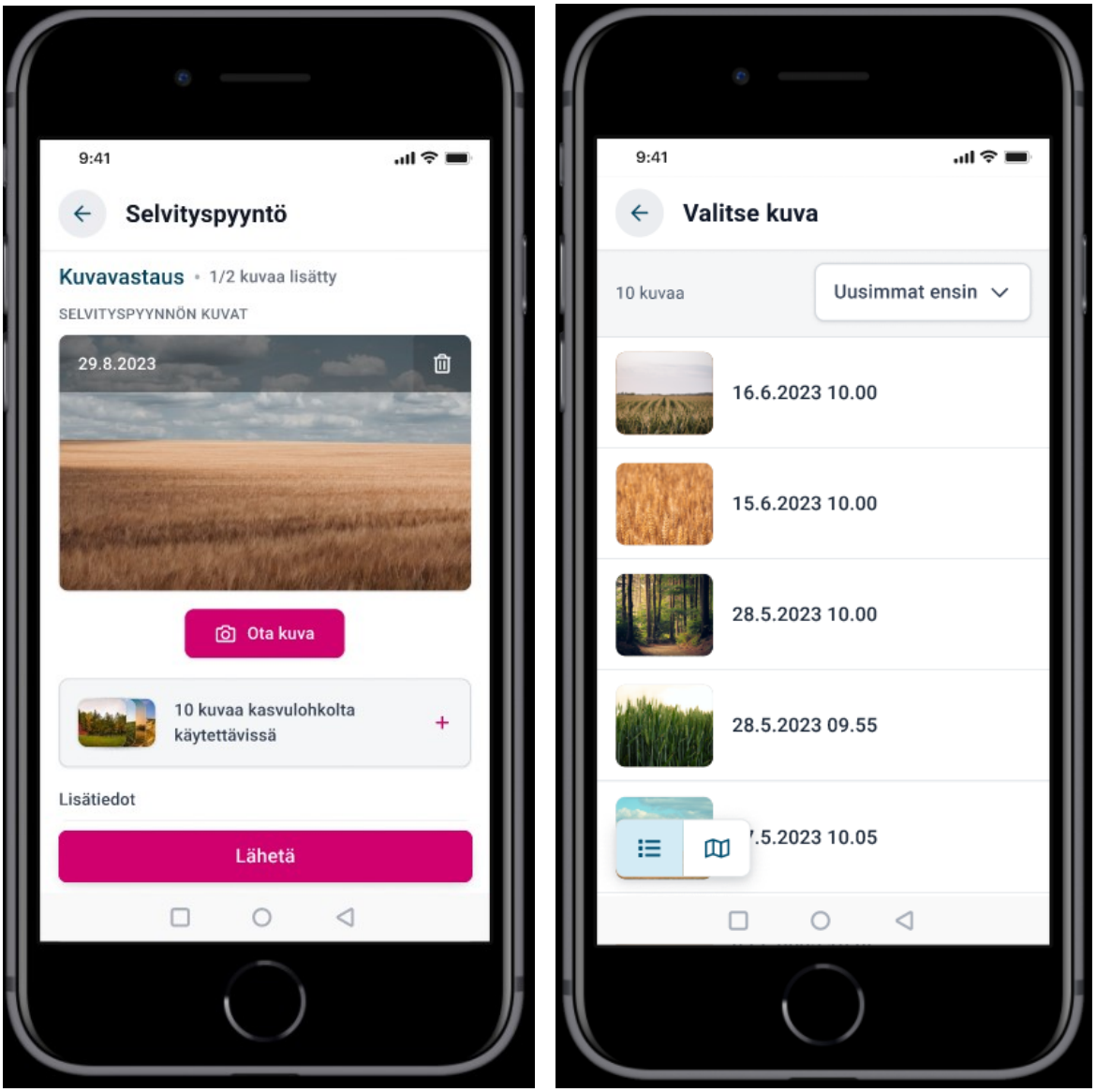

Kuva 8 ja 9. Otettu kuva näkyy vastauksella ja sovellus antaa mahdollisuuden ennalta otetun kuvan lisäämisen vastaukselle. Kun haluttu kuva tai kuvat on lisätty pyynnölle, niin vastaus voidaan lähettää ”lähetä” painikkeella. (Vainionpää, 2024 CC BY-NC-SA 4.0)

3.5 Maksut

Kuvissa 10 ja 11 käyttäjälle näytetään maatilan eri maksutapahtumat kalenterivuosittain ja maksupäivän, milloin tuki on maksettu (Ruokavirasto, 2023c). Tukimaksua painamalla käyttäjälle näytetään tuen maksupäivä, pankkitili mille tuki on maksettu, tuen erittely, mahdolliset

takaisinperinnät, ulosotot ja panttaukset. Lisäksi käyttäjälle näytetään infolaatikko, josta ilmenee mitkä maksetut tuet ovat veronalaisia.

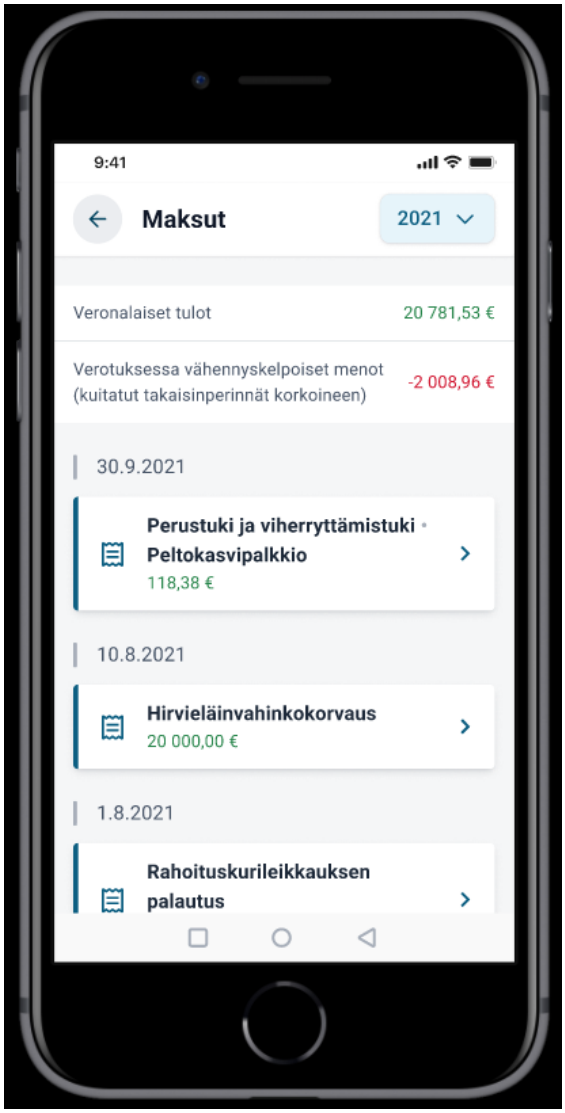

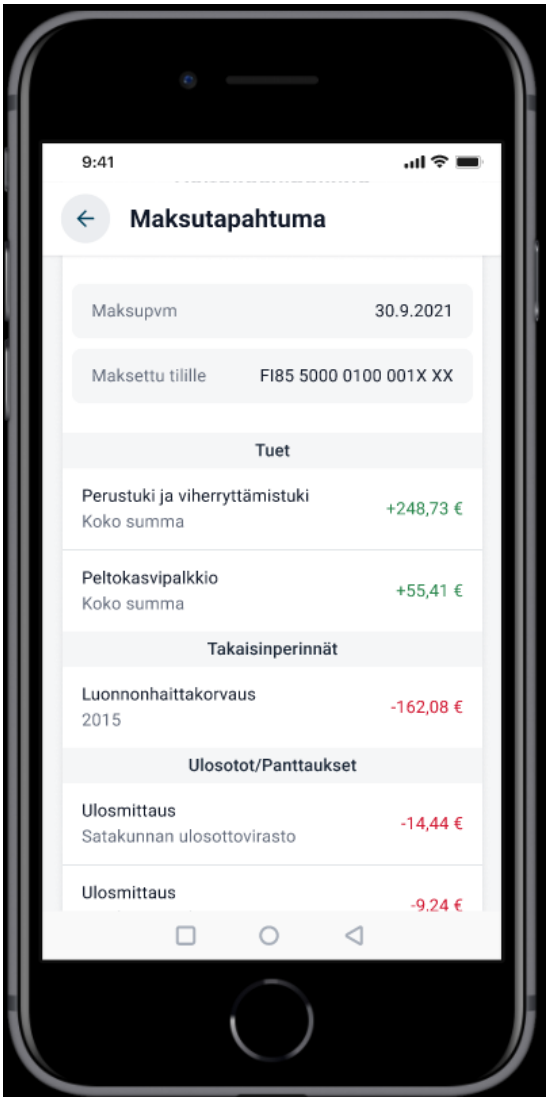

Kuva 10–11. ”Maksut” osiossa näkyy tilalle maksetut tuet tukivuonna ja maksettuun tukeen mahdollisesti aiheutuneet takaisinperinnät ja ulosotot. (Vainionpää, 2024 CC BY-NC-SA 4.0)

3.6 Kasvulohkot

”Kasvulohkot” osiossa käyttäjälle näytetään tilan perus- ja kasvulohkotiedot. Kuvassa 12kuva oikean ylänurkan alasvetovalikosta näytetään käyttäjälle lohkotiedot vuodesta 2017 lähtien (Ruokavirasto, 2023c). Käyttäjälle näytetään kartta, satelliittikuva lohkosta ja tukihakemuksella ilmoitettu viljelty kasvi. Lisäksi näytetään mahdolliset kasvulohkojaot ja kasvulohkoa painamalla aukeaa kuvan 13. näyttö, jolta selviää kyseisen kasvulohkon tarkemmat tiedot, kuten

lajike ja valitut ympäristökorvauksen valinnaiset tiedot. Muiden viljelijöiden lohkorajoja ei näytetä käyttäjälle.

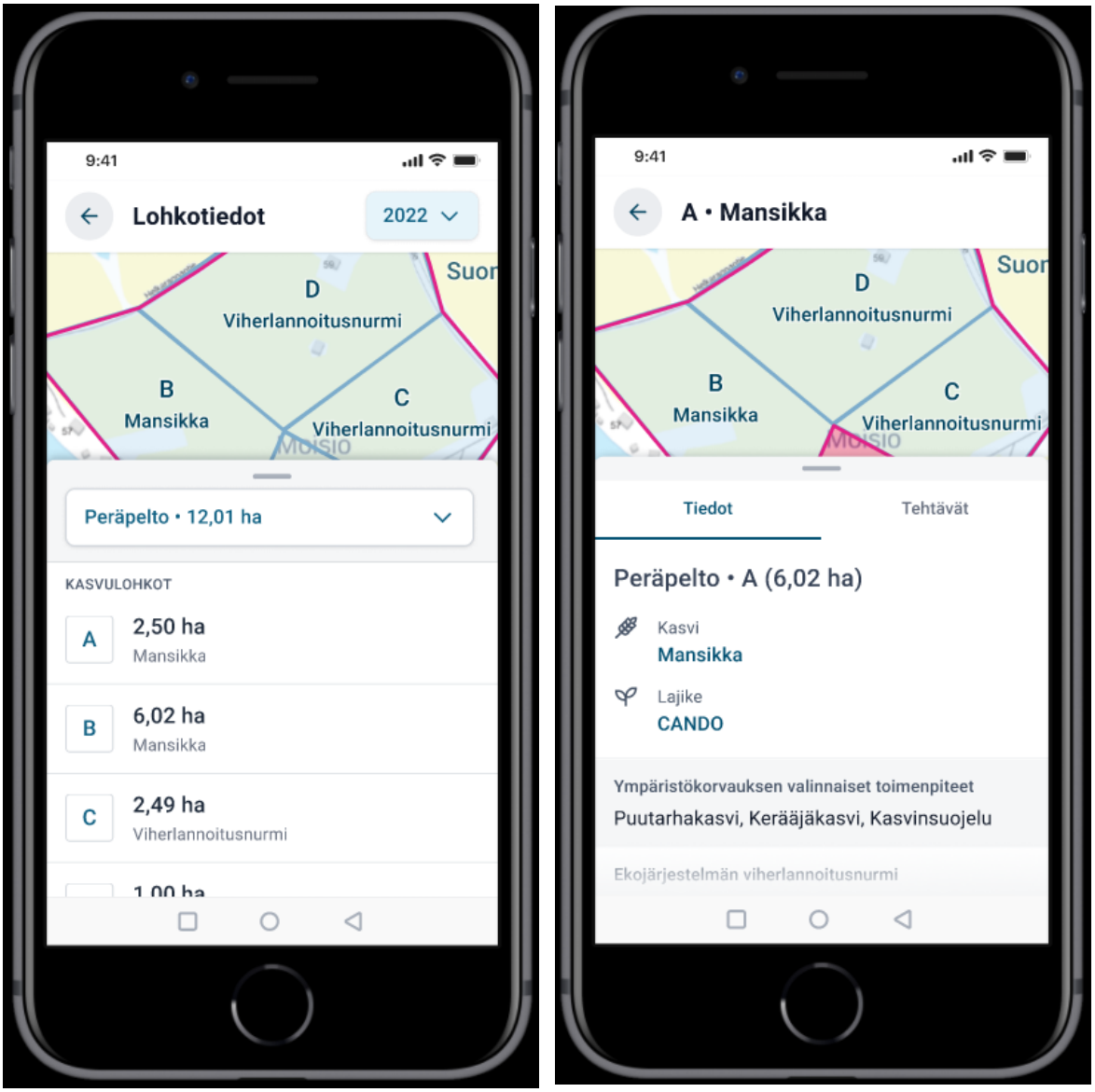

Kuva 12–13. ”Kasvulohkot” osiossa näkyy kasvulohkon rajat, pinta-ala ja ilmoitettu kasvi. Painamalla eri kasvulohkoa näytetään kyseisen kasvulohkon tarkemmat tiedot. (Vainionpää, 2024 CC BY-NC-SA 4.0)

3.7 Vipu-mobiilin kuvat

Vipu-mobiilin käyttäjä on voinut ottaa keväästä 2023 paikkatietoon sidottuja kuvia sovelluksen kuvat osiossa (Möller, ym. 2023, s. 16). Kuvat tallentuvat tilan omaan kuvakirjastoon. Sovelluksella ennakkoon otettujen kuvien käyttömahdollisuus selvityspyyntöihin vastaamiseen

mahdollistettiin 2023 syyskuun alussa. Vuonna 2023 viljelijät lähettivät 34 133 valokuvaa, joista 89 kuvaa oli ennakkoon kuvakirjastoihin tallennettuja kuvia. Kuvissa 14–17 on näytetty kuvanoton eri vaiheet.

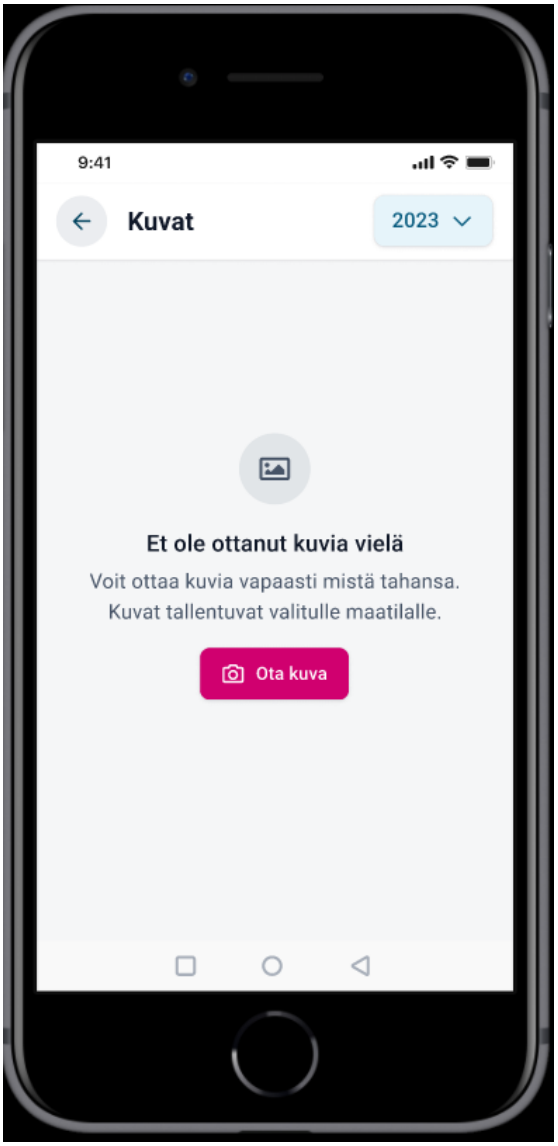

Kuva 14. Etusivun kuvat ikonia painettaessa avautuu näkymä, jossa on painike ”ota kuva”. Kuvassa 15. sovellus neuvoo ottamaan kuvan niin että se on hyväksyttävä ja painetaan kameran kuvaa (Vainionpää, 2024 CC BY-NC-SA 4.0).

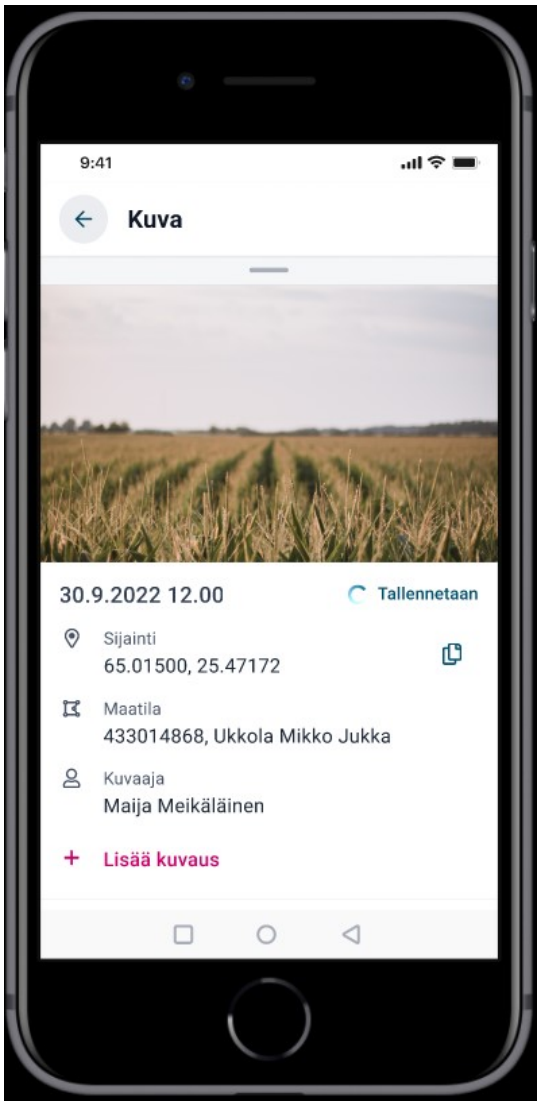

Kuva 16. Sovellus kysyy, haluaako käyttäjä tallentaa otetun kuvan vai hylätäänkö se, eli otetaan uusi kuva. Kuva 17. Otetussa kuvassa näkyy sijaintitiedot ja siihen on mahdollista lisätä kuvaa selventävää lisätietoa (Vainionpää, 2024 CC BY-NC-SA 4.0).

4 VIPU-MOBIILIN MAHDOLLISUUDET TULEVAISUUDESSA

4.1 Lohkomuistiinpanojen tallennus sovellukseen

Vipu-mobiilin on mahdollista suunnitella ominaisuus, jolla viljelijä voisi lisätä viljelymuistiinpanoja sovellukseen. Tämä ominaisuus aktivoi viljelijää käyttämään Vipu-mobiilia. Muistiinpanoja tallennettaisiin jo lohkolla viljelytoimenpiteitä tehtäessä, eikä käyttäjän tarvitse muistella milloin maataloustoimenpiteitä on tehty lohkoilla.

4.2 Automaattinen tekstiviestin lähetys ja push-viestit

Automaattisen tekstiviestin lähetyksen tarkoituksena on lähettää selvityspyynnön saapumisesta automaattisesti tieto tekstiviestinä viljelijälle, että hänen on käytävä Vipu-mobiilissa reakoimassa siihen. Push-viesteillä tarkoitetaan puskuviestejä, joiden ajatuksena on lähettää viljelijälle nopeita muistutuksia. Tällaisia viestejä käytetään muissa mobiili sovelluksissa. Esimerkkinä push-viestistä tulevaisuudessa voisi olla: ”Hei olet lohkolla, jolle olet ilmoittanut nurmea. Haluatko ottaa kasvustosta kuvan? Muutosmahdollisuus hakemuksille päättyy tänään”.

4.3 Tärkeistä päivämääristä muistuttaminen

Toimenpiteiden toteutuksen lisäksi Vipu-mobiili näyttää tärkeät päivämäärät. Esimerkiksi talviaikaisen kasvipeitteen säilyttämiseen liittyy varsin monimutkainen päättely siihen, mihin päivämäärään asti lohko on säilytettävä muokkaamattomana. Sen sijaan, että jokainen viljelijä tulkitsee itse monimutkaiset ehdot, Vipu-mobiili voisi esittää lohkokohtaisesti tärkeät päivämäärät.

5 LATVIAN JA LIETTUAN VIPU-MOBIILIA VASTAAVAT SOVELLUKSET

5.1 Latvian sovellus

Latvia otti käyttöön vuonna 2023 LAD-mobiilisovelluksen, joka mahdollistaa nopean viestinnän maaseutuhallinnon ja käyttäjän välillä (Lauku atbalsta dienests, 2023). Sovelluksen avulla viljelijä saa tarvitsemansa tiedon nopeasti ja täten he pystyvät reakoimaan erilaisiin ongelmatilanteisiin nopeasti. Kuvassa 19 on sovelluksen aloitussivu, missä sovelluksen valikot ovat listattuna. Sovelluksessa on paljon samoja ominaisuuksia kuin Suomen Vipu-mobiilissa, mutta Latvian sovelluksessa voi hakea myös verotukseen liittyviä asioita. Lisäksi sovelluksessa käyttäjä voi rekisteröidä tilan mahdolliset kausityöntekijät.

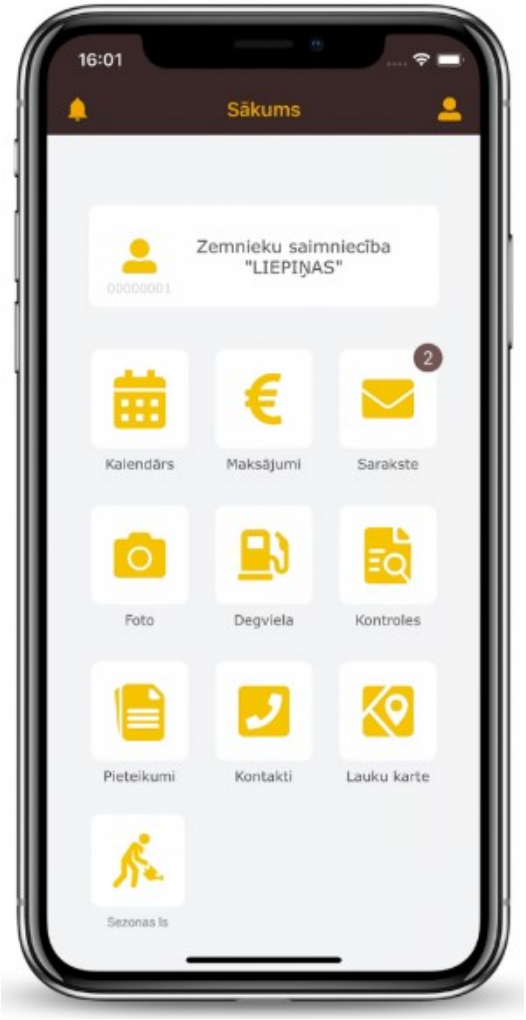

Kalenteri, mistä näkyy asiakirjojen toimittamisen määräajat.

Maksujen seuraaminen

Kirjeenvaihto hallinnon kanssa

Ota ja lähetä kuvia

Polttoaineen kulutus ja saldo

Tieto, jos tila on valvonnassa

Projektihakemukset

Hallinnon yhteystiedot

Avaa peltolohkokartta

Rekisteröi kausityöntekijät

Kuva 18. Latvian sovelluksen alkunäyttö. (Lauku atbalsta dienests, 2023)

5.2 Liettuan sovellus

Liettuassa Vipu-mobiilia vastaava sovellus on nimeltään NMA agro (NMA agro, 2021). Sovelluksen tarkoituksena on vähentää viranomaisten tarkastuskäyntejä maatiloilla sekä mahdollistaa tilan ja hallinnon nopea yhteydenpito. Sovellus auttaa viljelijää välttämään haettuihin tukiin aiheutuvia seuraamuksia ja tarjoaa viljelijälle mahdollisuuden seurata peltojensa kasvukuntoa jatkuvasti. NMA agro näyttää myös viljelijälle, jos hänelle on tulossa tukiin liittyvä tarkastuskäynti.

Sovellus antaa neuvoja viljelijälle kestävämpään ja tehokkaampaan viljelytapaan. Sovelluksessa voi tehdä lannoitus- ja kastelusuunnitelmia (NMA agro, 2021). Lisäksi sovellus antaa mahdollisuuden ennustaa tulevan sadon määrää ja sen laatua. Lisänä ohjelmassa on kaikille Liettuan kansalaisille avoin osio, missä on mahdollisuus ilmoittaa hallinnolle tukien väärinkäytöstä, huonosti hoidetuista pelloista ja muista rikkomuksista.

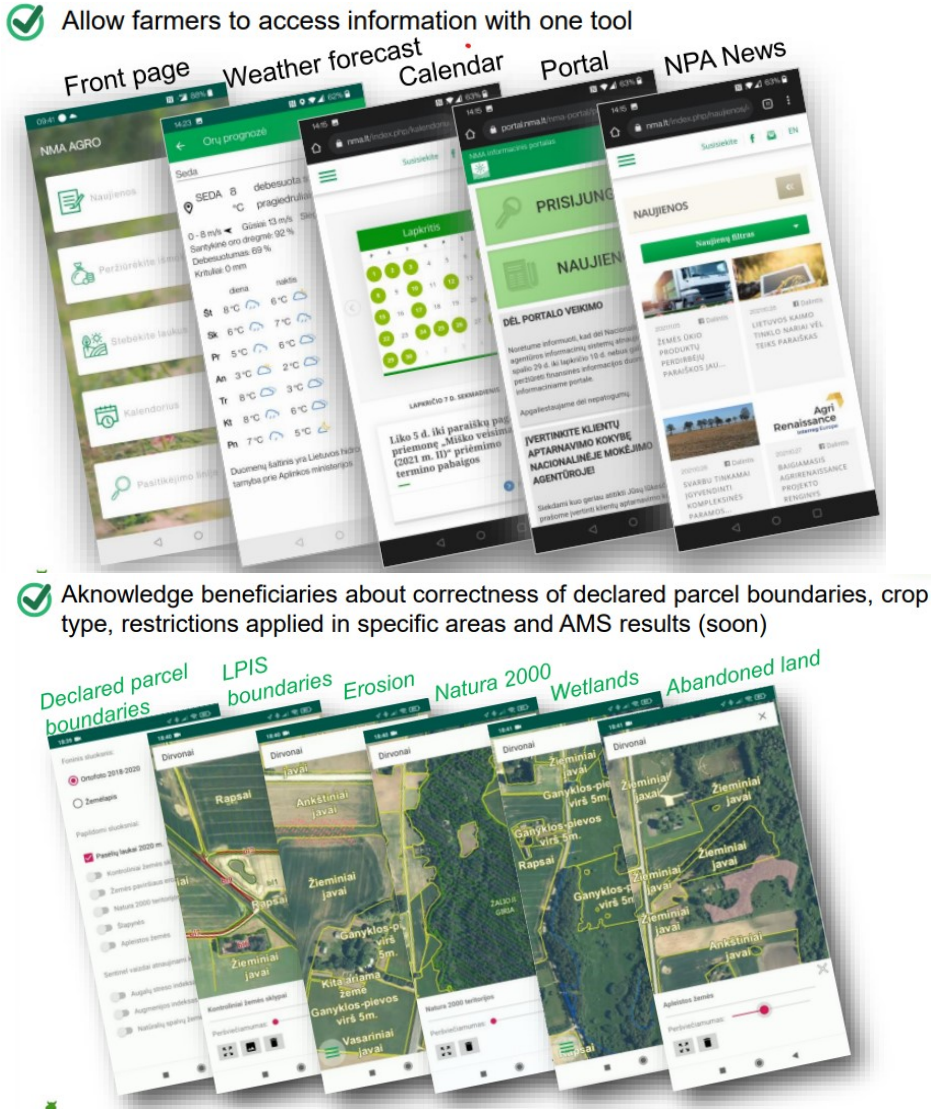

Kuva 19. Liettuan sovelluksen näyttökuvia. (NPA, i.a.)

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

6.1 Tutkimuksen tausta ja tavoite

Euroopan unionin jokaisen jäsenmaan piti toteuttaa uuden rahoituskauden vaatimuksena tullut nopea yhteydenpito tuenhakijan ja hallinnon välillä. Suomi vastasi tähän haasteeseen rakentamalla Vipu-mobiilisovelluksen, joka luotiin tukemaan tuenhakuun tarkoitettua Vipu-palvelua.

Opinnäytetyöni tilaajana oleva Ruokavirasto halusi selvittää käyttöönotetun Vipu-Mobiilin käyttäjiltä kokemuksia sovelluksen käytöstä ja toiminnallisuudesta. Lisäksi tavoitteena oli kerätä kehittämistoiveita ja kartoittaa niiden toteuttamisjärjestystä. Ruokaviraston rajalliset resurssit aiheuttavat omat haasteensa sovelluksen kehitystyöhön.

6.2 Tutkimusmenetelmät

Tutkimukseen valittavat menetelmät valittiin sen mukaan, millainen tutkimusmenetelmä sopii kyseiseen tutkimukseen (Jyväskylän yliopisto, 2015). Valittava tapa riippui siitä, millaiseen tutkimusongelmaan haettiin vastausta.

Tässä opinnäytetyössä käytetyt tutkimusmenetelmät jakautuivat kahteen eri menetelmään eli kvantitatiiviseen (määrällinen) ja kvalitatiiviseen (laadullinen) menetelmään (Hirsjärvi, ym., 2009, s. 136–137). Laadullista tutkimusmenetelmää käytetään silloin, kun tutkimusongelmana on jonkin asian kokonaisvaltainen ymmärtäminen. Laadullisessa tutkimusmenetelmässä yleinen lähtökohta on moninaisen todellisen tiedon kuvaaminen huomioiden sen asian, että todellista elämää ei voi jakaa haluamallaan tavalla osiin. Määrällisessä tutkimusmenetelmässä tutkimusmateriaali on mitattavaa, esimerkiksi tilastollista numeerista tietoa.

Kvantitatiivista ja kvalitatiivista tutkimusmenetelmää on käytännössä vaikea erottaa toisistaan, sillä ne nähdään toisiaan täydentävinä tutkimustapoina (Hirsjärvi ym., 2009, s. 136). Kvalitatiivista menetelmää käytetään kvantitatiivisen menetelmän alustavana mallina. Kvantitatiivisella tavalla varmistetaan, että suunnitellut mitattavat asiat ovat tarkoituksen mukaisia vastaamaan tutkimuksen ongelmiin ja pitämään tutkimuksen kohteena olevien henkilöiden mielenkiintoa yllä.

Tutkimuksella on aina oltava jokin tehtävä tai tarkoitus (Hirsjärvi, ym., 2009, s. 137–38). Kun mietitään, mikä tutkimusstrategia sopii kyseiseen tutkimukseen parhaiten. Ohjeena voi käyttää seuraavanlaista tarkastelumallia: Ensiksi: Mikä on tutkimusongelman muoto? Kartoitetaanko sillä jotakin asiaa? Pyrkiikö se kuvaamaan tapahtumaa vai jonkin ilmiön vaihtelevia ilmentymiä tai yritetäänkö tutkimuksella selittää jotakin sosiaalista ilmiötä? Toiseksi: Vaatiiko kyseessä oleva tutkimus käyttäytymisen tai toimintojen kontrollointia vai pyritäänkö tutkimuksella kuvaamaan luonnollisia ilmiöitä. Ja kolmanneksi: onko tutkimuksen kohteena oleva asia nykyaikaan sijoittuva vai menneisyyttä.

Tässä kyseisessä tutkimuksessa käytettiin kvantitatiivista tutkimustyötapaa laatimalla Webropol-kyselyn Vipu-mobiilin käyttäjille ja kvalitatiivista toteuttamalla työpajan maaseutuhallinnossa työskenteleville viljelijöille.

6.3 Tutkimusaineiston keruumenetelmä

Tutkimuksen aineistona käytettiin kaikille suomalaisille Vipu-mobiilin käyttäjille Ruokaviraston viljelijäuutiskirjeen mukana lähetettyä sähköpostikyselyä. Tämän lisäksi Vipu-mobiilin käyttöä esiteltiin Tampereen KoneAgria-messuilla ja samalla kerättiin vastauksia kyselyyn. Näiden edellä mainittujen tapojen lisäksi tutkimusaineistoa täydennettiin työpajatyyppisellä haastattelulla. Työpajamallilla on mahdollista saada vastauksiin paremmin perusteluja kuin sähköpostikyselyllä. Yhdessä pohtiminen auttoi ymmärtämään vastaajan näkemyksiä yksityiskohtaisemmin.

Ruokaviraston viljelijäuutiskirjeen mukana ja yhteistoiminta-alueiden kautta lähetetty Webropol-kyselyn pohja on opinnäytetyön liitteessä 1 ja messuilla käytetty pohja on liitteenä 2. Näiden lisäksi työpajassa käytettiin apuvälineenä Mentimeter-kyselysovellusta, joka on reaaliaikainen ohjelma. Sillä oli vaivatonta alustaa osallistujia keskustelemaan aiheesta.

6.3.1 Sähköpostilla lähetetty Webropol-kysely

Ruokaviraston viljelijäuutiskirjeen mukana lähetetty kysely tuotti 37 vastausta, alhainen vastausprosentti indikoi sitä, että uuden rahoituskauden muutosten sisäistäminen on ollut haastavaa ja kaikkeen ylimääräiseen työhön ei enää käyttäjien mielenkiinto riitä. Ruokaviraston nimissä lähetetty kyselykään ei motivoinut käyttäjiä vastaamaan. Alhaisen vastausprosentin

takia kysely lähetettiin suoraan yhteistoiminta-alueille ja se osoittautui oikeaksi tavaksi. Tutkimukseen saatiin vastauksia yhteensä 959 kappaletta. Luonnonvarakeskuksen (Luke, 2023) mukaan Suomessa oli vuoden 2023 marraskuun lopussa 42 427 maatilaa, joten kaksi prosenttia maatiloista vastasi kyselyyn. Tämäkin oli vielä vähän, mutta lisäsi tutkimuksen luotettavuutta.

Kyselyssä oli kaikkiaan neljä taustakysymystä, joilla kartoitettiin tilojen sijaintia, vastaajan roolia maatilalla, vastaajan ikää ja tilakokoa. Taustakysymysten lisäksi kyselyssä oli kolme Vipu-mobiilin käyttöä ja selvityspyyntöä koskevaa kysymystä. Lisäksi kysyttiin mielipidettä uuden rahoituskauden mahdollistamasta hakemustietojen muutosmahdollisuudesta.

Käyttäjiltä kerättiin Vipu-mobiilin jatkokehityksen toiveita, koska tutkimuksen tilaaja tarvitsee käyttäjien mielipiteitä jatkokehityksen suunnitteluun ja toteutusjärjestykseen. Kyselyssä kysyttiin myös neuvonnan ja ohjeistamisen onnistumista ja kanavaa, mistä ohjeita on käyttäjille jaettu. Tällä kysymyksellä saatuja tietoja käytetään neuvonnan ja ohjeistuksen jatkosuunnittelussa.

6.3.2 Tampereen KoneAgrian messukysely

Tampereen KoneAgria-messuja varten, jotka järjestettiin 12 – 14.10.2023 kyselyä lyhennettiin Ruokaviraston toiveesta, sillä tutkimuksen tilaajan mielestä messukävijät jättävät vastaamatta, jos kysely on liian pitkä. Kyselyyn saatiin 26 vastausta. Vastausprosenttia voitiin pitää siedettävänä, sillä suuri osa messukävijöistä ei ollut Vipu-mobiilin käyttäjiä.

Messukyselyssä kysyttiin taustakysymyksenä vastaajan roolia maatilalla. Vipu-mobiilin käyttöä ja selvityspyyntöä koskevat kysymykset olivat myös mukana messukyselyssä. Kyselyssä painotettiin erityisesti tilaajaa kiinnostavaa jatkokehitysasiaa keskustelemalla vastaajien kanssa samalla kun kyselyyn vastattiin.

6.3.3 Työpajatyyppinen haastattelu

Tammikuun 31. päivänä pidettyyn työpajaan osallistui neljä henkilöä Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksesta ja kahdeksan Ruokavirastossa töissä olevaa henkilöä Teams-yhteyden välityksellä. Tilaisuutta alustettiin kertomalla opinnäytetyön tavoitteita, näiden lisäksi osallistuneille kerrottiin Vipu-mobiiliin suunnitelluista, mutta ei vielä toteutetuista ominaisuuksista. Näille

ominaisuuksille osallistujilta pyydettiin heille mieluisinta toteutusjärjestystä. Alustuksena Mentimeter-kyselyyn osallistuneille kerrottiin kahden muun EU:n jäsenmaan (Liettua ja Latvia) vastaavan sovelluksen ominaisuuksista ja eroista Vipu-mobiiliin. Tokikaan tutkijalla ei ollut tarkoituksena johdatella, vaan osallistuneita innostettiin ideoimaan jatkokehityksen suunnittelua.

6.4 Tulosten analysointimenetelmät

Ennen päätösten tekoa täytyy empiirisestä tutkimuksesta tarkistaa muutama seikka: Kun aineistoa aloitetaan järjestelemään, tarkistetaan saaduista tiedoista virheellisyydet ja puutokset (Hirsjärvi, ym., 2009, s. 221–222). Sähköpostikyselyt käydään läpi ja tarkistetaan, joutuuko joitain vastauksia hylkäämään puuttuvien tietojen takia. Jos vastaaja on muutoin vastannut kysymyksiin, mutta yksi kohta on jäänyt vastaamatta, niin on turhaa hylätä tällainen vastaus.

Seuraavassa vaiheessa tietoja pyritään täydentämään mahdollisuuksien mukaan (Hirsjärvi, ym., 2009, s.222). Kyselytutkimuksessa voidaan mahdollisesti pyytää vastaamaan lähettämällä kyselyn uudelleen. Kysely lähetettiin vielä uudelleen kuntien yhteistoiminta-alueiden kautta viljelijöille, koska vastausmäärä jäi todella alhaiseksi.

Viimeisessä vaiheessa saatu data järjestetään tiedon tallennusta ja analyysejä varten (Hirsjärvi, ym., 2009, s. 222). Opinnäytteen tutkimuksessa kerätty tieto analysoitiin Webropol- ja Mentimeter-ohjelmilla.

7 TUTKIMUSTULOKSET JA TARKASTELU

7.1 Käyttäjäkyselyn vastaukset (KoneAgria ja sähköpostikysely)

7.1.1 Tilan sijainti

Kyselytutkimuksessa selvitettiin, minkä ELY-keskuksen alueella tila sijaitsee. Tällä kysymyksellä saatiin selville, onko vastauksissa alueellisia eroja, esimerkkinä miten Varsinais-Suomen käyttäjän vastaus eroaa Lapin viljelijän vastauksesta. Vastauksia saatiin kaikilta ELY-keskuksen alueilta. Kuviosta 2 selviää, että suurin osa vastauksista saatiin Varsinais-Suomen, Satakunnan ja Hämeen ELY-keskuksista. Vastausmäärä jäi vähäiseksi Etelä-Savon, Kainuun, Lapin, Pohjanmaan, Pohjois-Pohjanmaan, Pohjois-Savon ja Uudenmaan ELY-keskuksen alueilta, vaikkakin näillä alueilla on paljon maatiloja. Ahvenanmaan valtionviraston alueelta saatiin yksi vastaamaan kyselyyn.

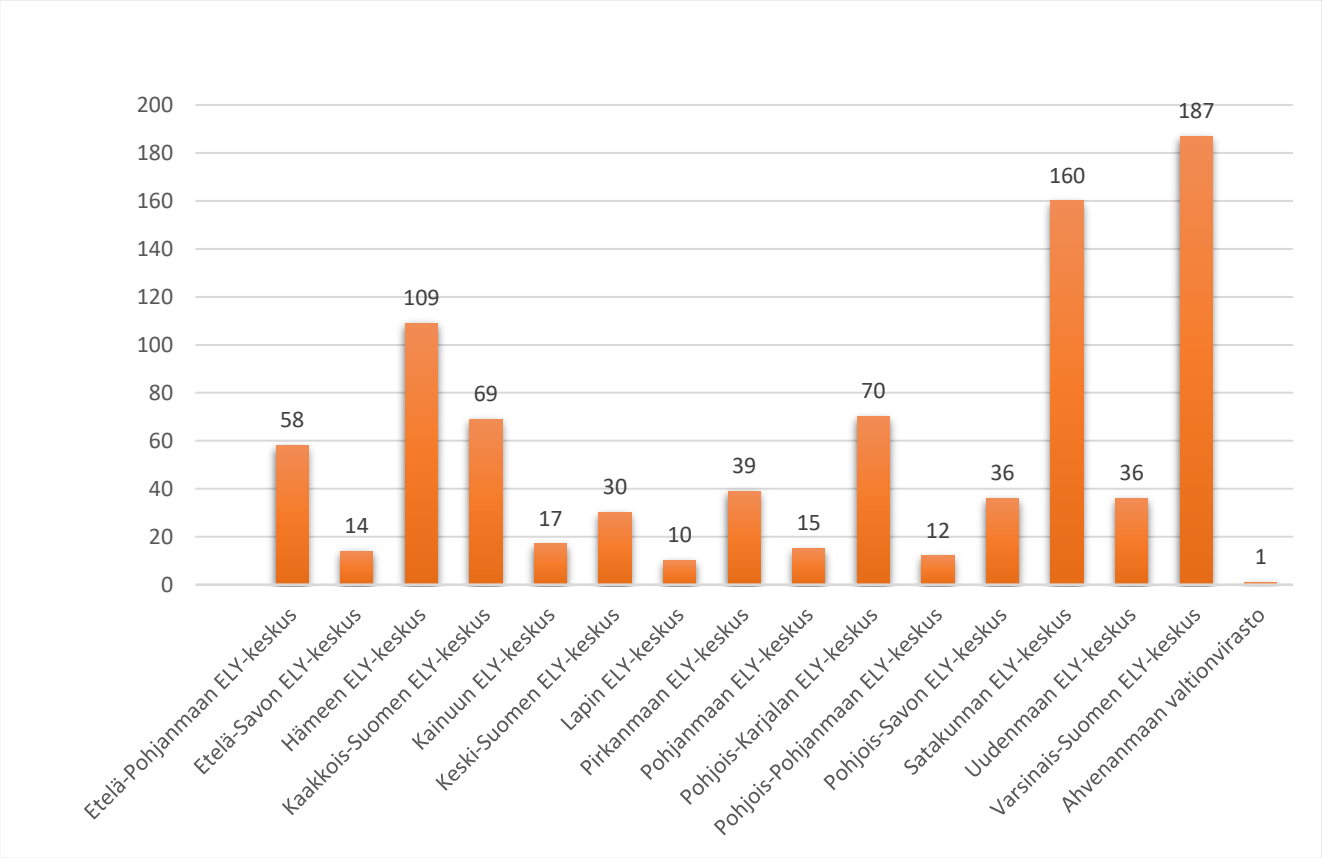

Kuvio 2. Maatilojen sijainti ELY-keskuksittain.

7.1.2 Käyttäjän rooli maatilalla

Kyselyssä selvitettiin Vipu-mobiilikäyttäjän roolia tilalla. Kuviosta 3 käy ilmi, että suurin osa vastaajista oli viljelijöitä, tilan osallisia oli 69 henkilöä, neuvojiksi ilmoittautuneita 26 ja muita käyttäjiä 12. Muita käyttäjiä oli esimerkiksi opiskelijat ja tilanhoitajat.

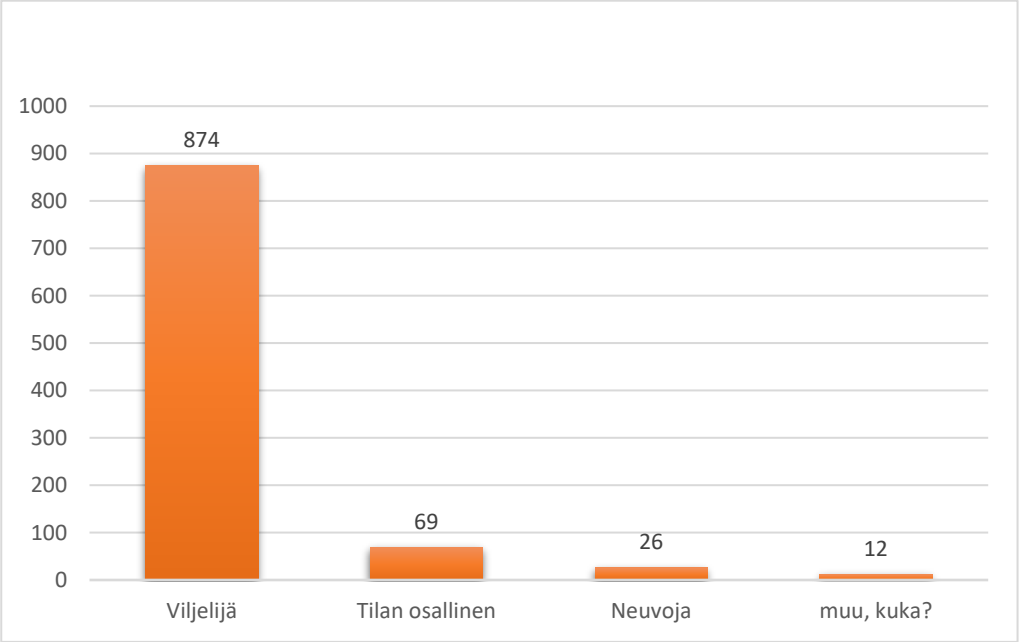

Kuvio 3. Vastaajan rooli käyttäjänä.

7.1.3 Vastaajien ikäjakauma

Kyselyssä selvitettiin vastaajien ikäjakaumaa. Kuviosta 4 ilmenee, että enemmistö vastaajista kuului ikäjakaumaan 50–65 vuotta. Toiseksi eniten oli iältään 30–49 vuotta. Kyselyyn vastanneista yllättävän moni oli yli 66 vuotta täyttäneitä. Alle 30-vuotiaita oli vain 25 henkilöä. Koska kyseessä on mobiilisovellus olisi voinut ajatella, että alle 30-vuotiaita olisi ollut vastanneiden joukossa enemmän.

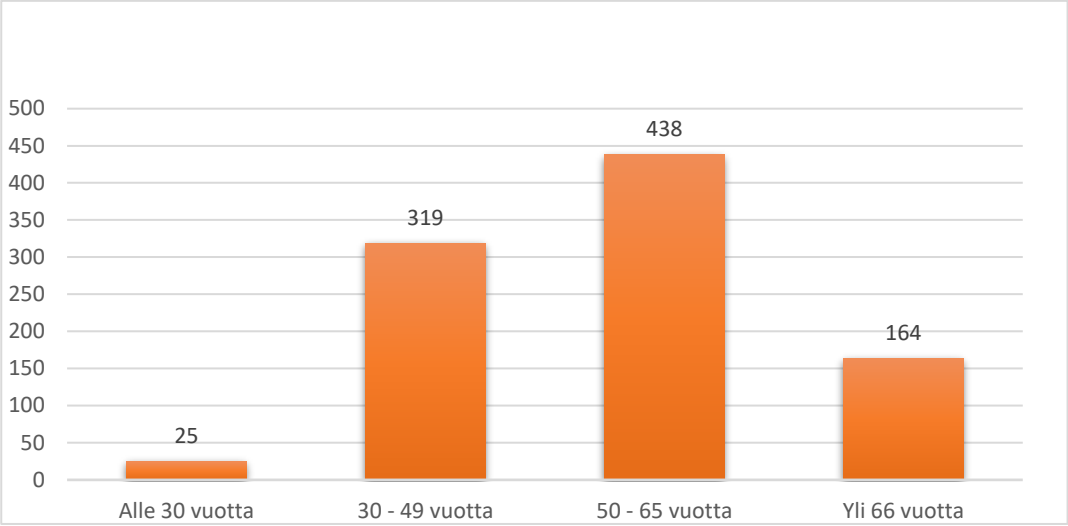

Kuvio 4. Vastanneiden ikäjakauma.

7.1.4 Vipu-mobiilin lataus puhelimelle

Kyselyssä selvitettiin, onko viljelijä ladannut sovelluksen puhelimelleen vai onko hän valtuuttanut toisen henkilön lataamaan sovellukset omaan puhelimeensa. Tällä kysymyksellä saatiin käsitys vaikuttaako viljelijöiden ikä sovelluksen lataamishalukkuuteen. Kuviosta 5 selviää, että suurin osa tilallisista on ladannut sovelluksen omaan puhelimeensa, eli iällä ei ole vaikutusta.

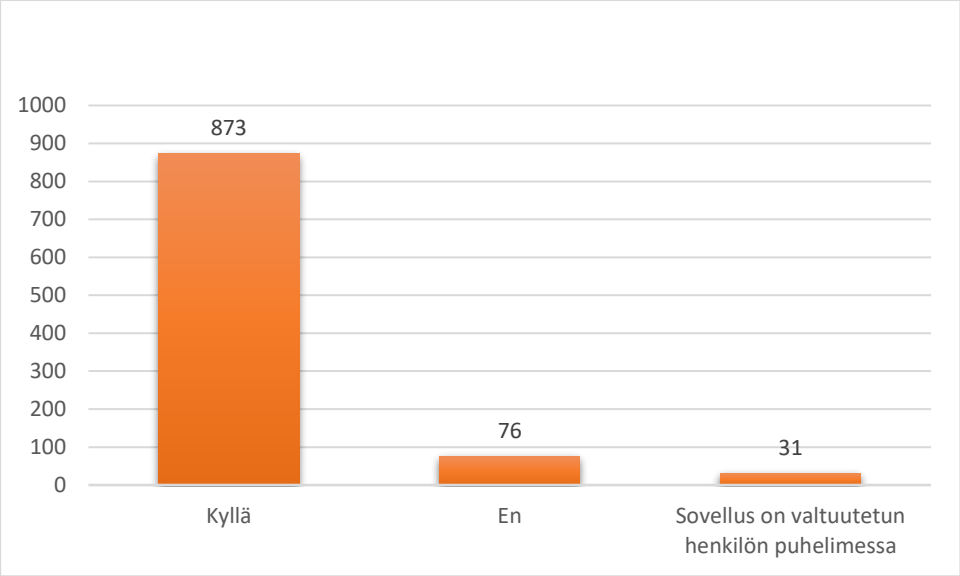

Kuvio 5. Sovelluksen lataamishalukkuus.

7.1.5 Tilan peltoala

Kyselyssä selvitettiin vastaajien tilakokoa. Kuviosta 6 selviää, että suurimmalla osalla vastanneista tilakoko on alle 50 hehtaaria. Kyselyyn vastanneet viljelijät edustivat kaikkia tilakokoluokkia, joita tutkija oli ajatellut kyselyä laatiessaan. Erikokoisilta tiloilta saadut vastaukset lisäsivät tutkimuksen luotettavuutta.

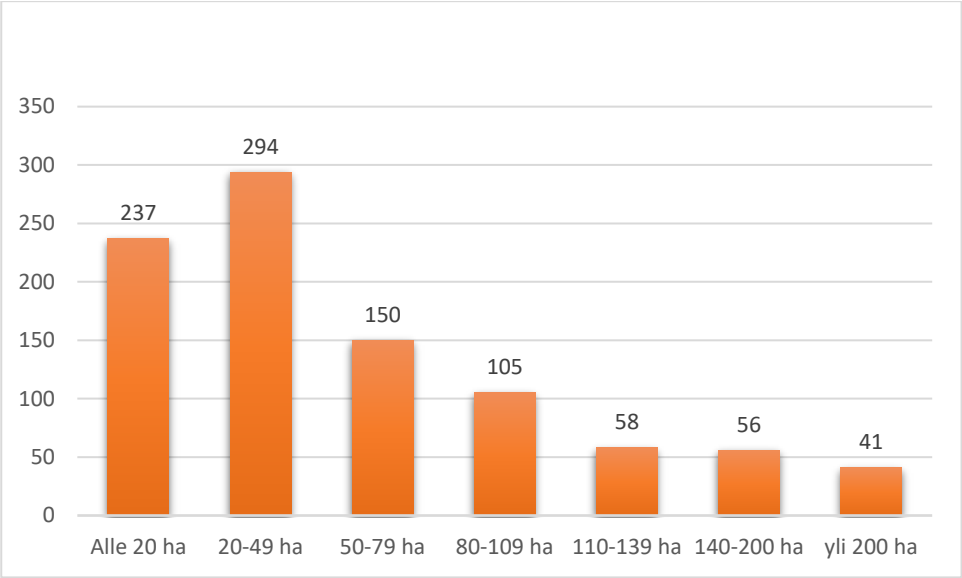

Kuvio 6. Kyselyyn vastanneiden tilakokojakauma.

7.1.6 Selvityspyynnöt vuoden 2023 aikana

Tutkimuksessa kysyttiin, onko tilalle tullut selvityspyyntöjä vuoden 2023 aikana. Kuviosta 7 selviää, että 39 prosentille kyselyyn vastanneelle käyttäjälle tuli selvityspyyntö Vipu-mobiiliin. Pyyntöjä saapui 381 tilalle ja kaikkiaan kyseiseen kysymykseen vastasi 969 käyttäjää. Tämä vastaa hyvin sitä, että noin 14 000 tilaa sai selvityspyyntöjä 2023 vuoden aikana.

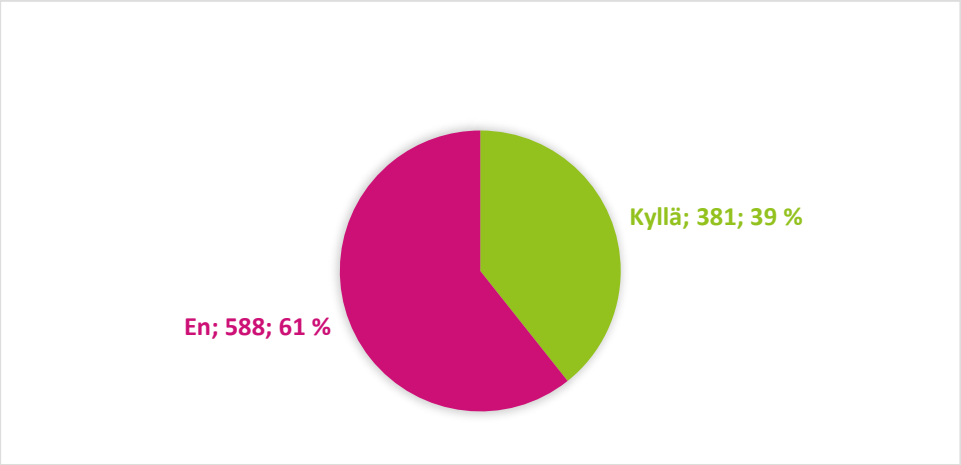

Kuvio 7. Tiloille saapuneet selvityspyynnöt.

7.1.7 Selvityspyyntöön vastaaminen

Selvityspyyntöön vastaamisen onnistumista kysyttiin, koska haluttiin saada vastaajien tuntemuksia tietoon jatkokehitystä varten. Kuviosta 8 selviää, että suurin osa selvityspyynnön saaneista piti vastaamista helppona tai melko helppona. Vain muutama vastaaja mielsi vastaamisen melko vaikeaksi tai vaikeaksi. Tätä tutkija piti hyvänä tuloksena, sillä pitää muistaa, että sovellus on vielä kehityskaarensa alkupäässä.

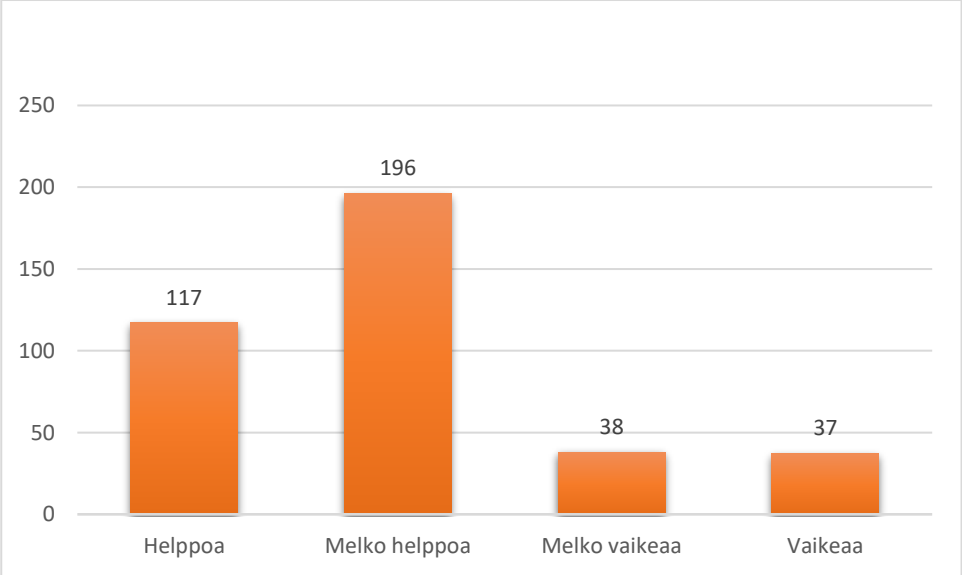

Kuvio 8. Mielipide selvityspyyntöön vastaamisesta.

7.1.8 Toimenpiteet selvityspyynnön saapumisen jälkeen

Kun tilalle oli saapunut selvityspyyntö niin tutkimuksessa haluttiin tietää, mitä käyttäjät tekivät selvityspyyntöön vastatakseen. Kuvion 9 mukaan suurin osa käyttäjistä otti selvityspyynnön kohteena olleelta lohkolta kuvan Vipu-mobiililla. Neljä vastaajaa muutti hakuaikana jättämäänsä tukihakemusta vastaamaan satelliitin ottamaa kuvaa. Vastaajista 23 otti yhteyttä neuvojaan tai muuhun valtuuttamaansa avustajaan. Käyttäjistä 11 kertoi, ettei tehnyt mitään toimenpiteitä vastatakseen selvityspyyntöön.

Kuvio 9. Toimenpiteet selvityspyyntöön vastaamiseen.

7.1.9 Mahdollisuus muuttaa tukihakemusta haun päättymisen jälkeen

Kyselyssä kysyttiin vastaajien mielipiteitä mahdollisuudesta muuttaa jättämäänsä tukihakemusta haun päättymisen jälkeen. Kuvion 10 mukaan suurin osa kyselyyn vastanneista piti mahdollisuutta hyvänä ratkaisuna, sillä sääolosuhteet voivat muuttua ennalta arvaamatta. Myös iso osa vastanneista ei kokenut tarpeelliseksi muuttaa hakemustaan tänä vuonna, mutta pitivät mahdollisuutta hyvänä ideana. Vain muutama vastannut ei pitänyt mahdollisuudesta, eikä usko ikinä tarvitsevankaan sitä.

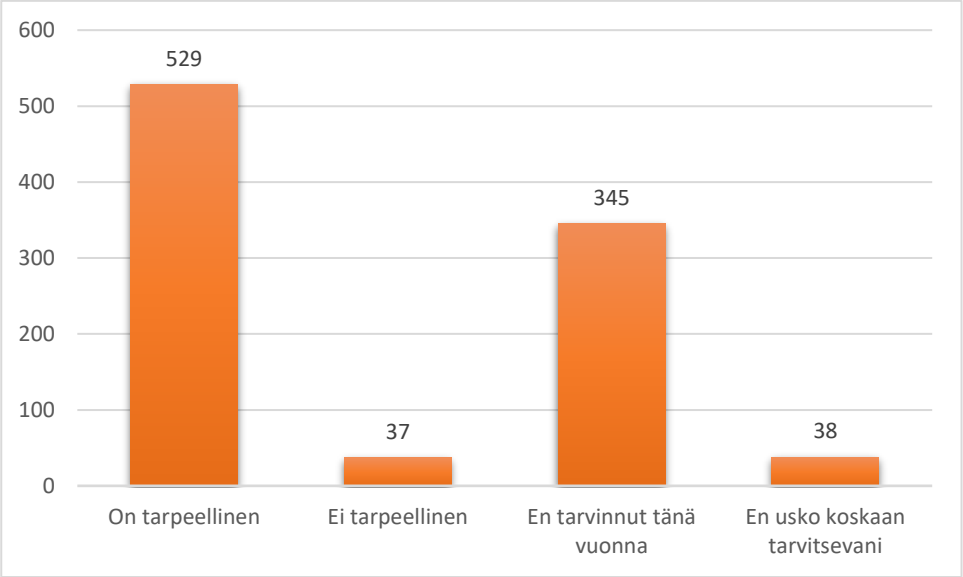

Kuvio 10. Mielipide tukihakemuksen muutosmahdollisuudesta.

7.1.10 Ohjeidensaantikanavat

Tutkimuksen tilaajana toiminut Ruokavirasto halusi, että kyselyssä kysyttiin myös käyttäjien ohjeidenhakukanavia. Kyselyn vastauksia käytettiin apuna ohjeistuksen jatkokehitykseen. Tässä kysymyksessä vastaajille annettiin mahdollisuus vastata useampi eri vaihtoehto. Vastauksia saatiin tähän kysymykseen kaikkiaan 1 292 kappaletta 919 eri vastaajalta. Kuviosta 11 näkyy suosituimmat ohjeidenhakukanavat. Pääosa ohjeista saadaan Ruokaviraston omilta nettisivuilta. Muualta, mistä vastaukseen yleisimmät vastaukset olivat vastaajan tuntema henkilö, eri neuvontajärjestöt esimerkkiä ProAgria ja maatalousalan eri sanomalehdet, kuten Maaseudun Tulevaisuus.

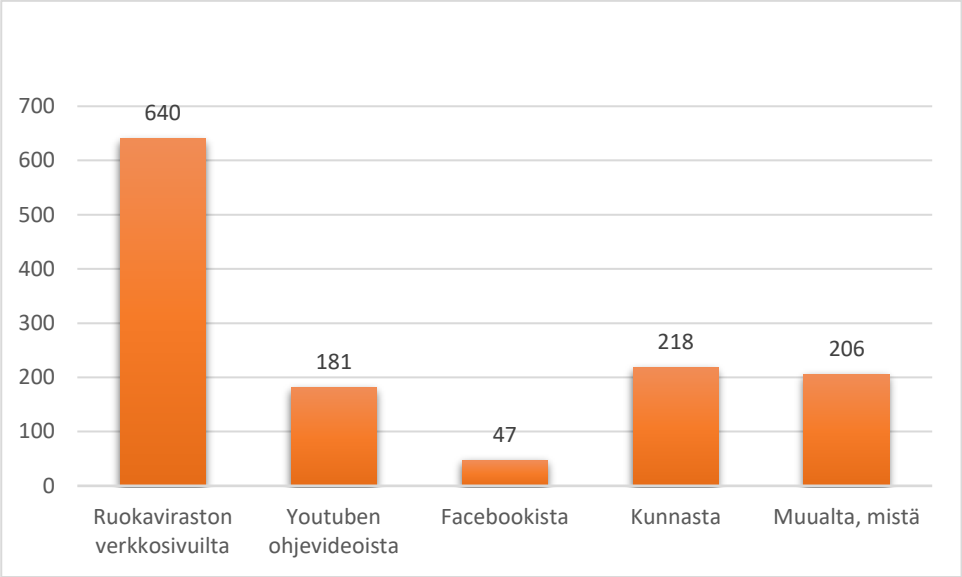

Kuvio 11. Suosituimmat ohjeidenhakukanavat.

7.1.11 Ohjeistuksen onnistuminen

Tutkimuksen tilaaja halusi ohjeidenhakukanavien lisäksi saada selville, mitä mieltä käyttäjät olivat ohjeistuksen hyödyllisyydestä. Kerättyä tietoa käytetään apuna ohjeistuksen jatkosuunnittelussa. Kuvion 12 mukaan enemmistö vastaajista piti ohjeistusta hyödyllisenä tai melko hyödyllisenä. Vain 101 vastaajaa piti ohjeistusta melko tai täysin hyödyttömänä. Kehitysehdotuksena käyttäjiltä tuli esimerkiksi, että ongelmatilanteissa ohjeistuksesta ei ole ollut apua ja uuden opettelu vaatii aina oman aikansa. Vastauksista voidaan kuitenkin todeta, että ohjeistus on ollut onnistunutta.

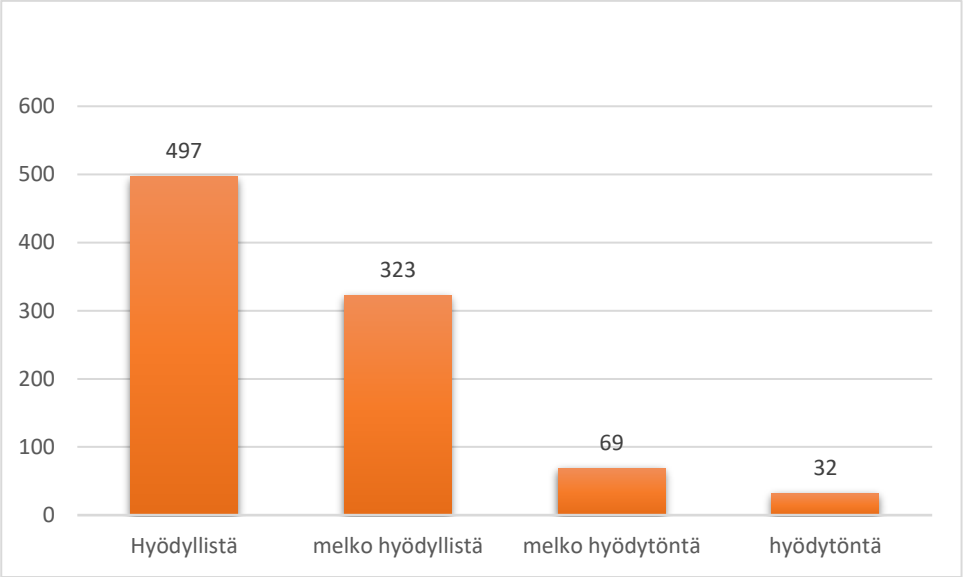

Kuvio 12. Ohjeistuksen hyödyllisyys.

7.1.12 Kehittämisehdotukset Vipu-mobiiliin

Viimeisenä kysymyksenä kyselyssä kerättiin kehittämisehdotuksia käyttäjiltä. Kuviosta 13 ilmenee, että eniten kannatusta sai lohkomuistiinpanojen tallennus Vipu-mobiiliin. Lisäksi tulevien tukimaksujen näkyminen sovelluksessa auttaisi käyttäjiä suunnittelemaan tulevaisuutta luotettavammin. Saman verran sai kannatusta ehdotus, jossa sovellukseen rakennetaan paikka, mistä hallinto voi halutessaan ladata esimerkiksi peltovalvonnassa tarvitsemiaan asiakirjoja. Kannatusta sai myös kehittämistarve, että sovellukseen ei tarvitsisi kirjautua kuin kerran ja käyttäjä pysyisi sisään kirjautuneena niin kauan kunnes hän itse kirjautuu ulos sovelluksesta. Näiden lisäksi toivottiin offline-toimintoa, ettei sovelluksen käyttöä haittaisi vaikkei lohkolla olisi yhteyttä verkkoon. Kannatusta keräsi myös ehdotus, jossa käyttäjä voisi piirtää sovelluksen avulla kasvulohkojen rajat. Tämä voi olla hankala toteuttaa, sillä matkapuhelinverkon laadulle ja GPS-tarkkuudelle kehittäjät eivät voi tehdä mitään. Mutta kaiken kaikkiaan kyselyllä saatiin todella hyviä ideoita ja ajatuksia jatkokehityksen avuksi.

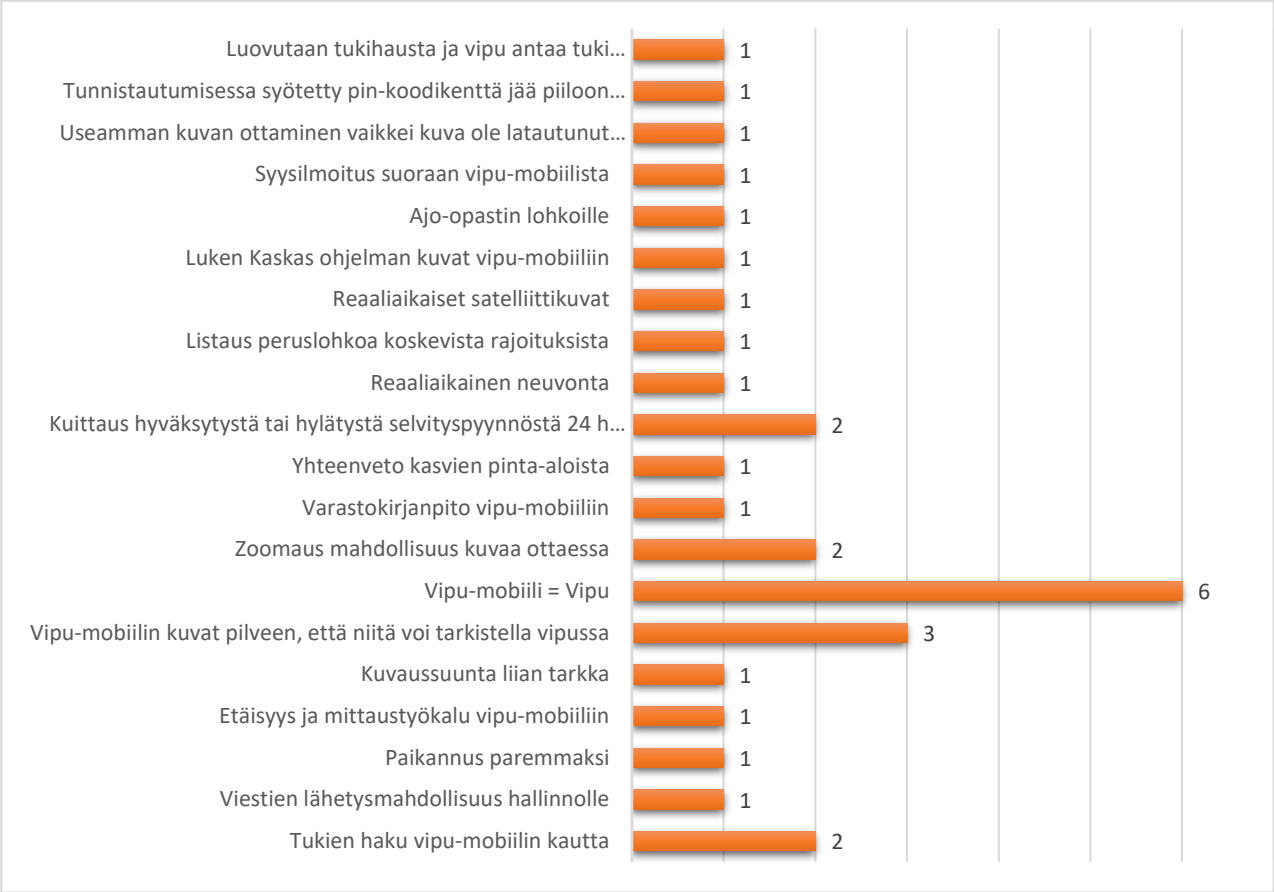

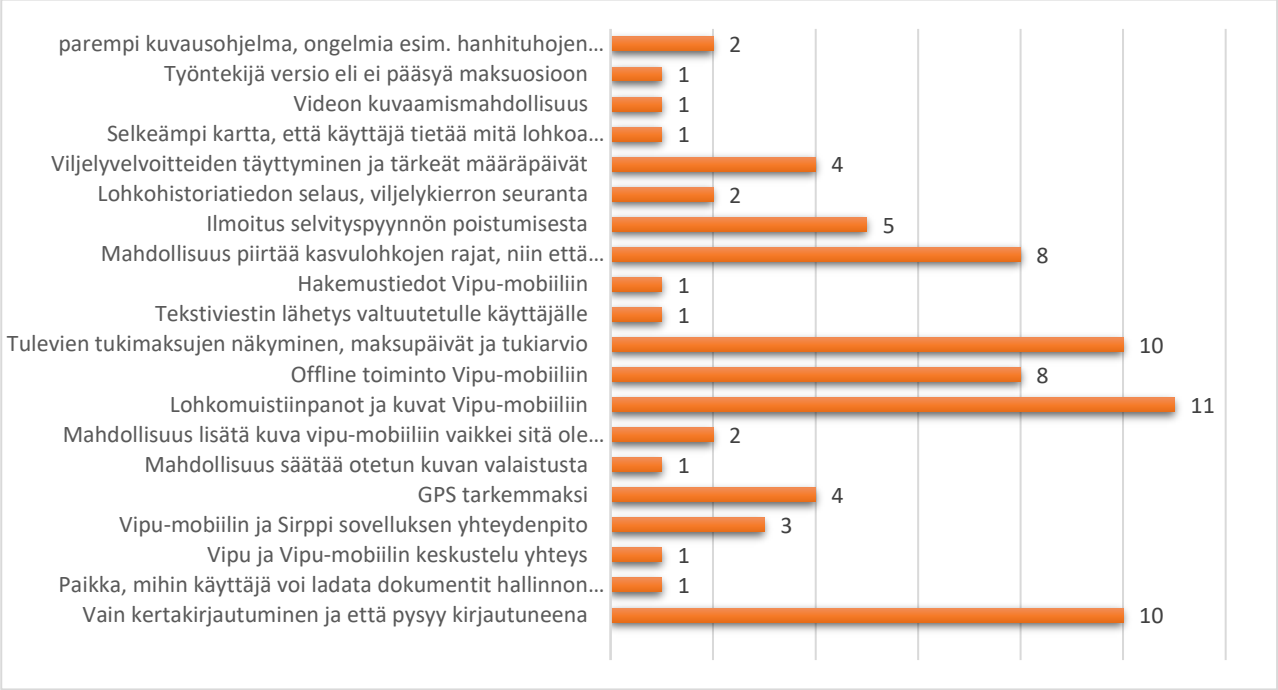

Kuvio 13. Käyttäjien toivomat kehittämiskohteet.

7.2 Hallinnossa työskentelevien viljelijöiden vastaukset

7.2.1 Vastaajan työorganisaatio

Ensimmäisenä selvitettiin osallistujien organisaation missä osallistujat ovat töissä. Kuviosta 14 selviää, että työpajaan osallistuneista kahdeksan oli töissä Ruokavirastossa ja neljä heistä Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksessa. Saimme hyvää keskustelua aikaiseksi ja tilaisuus oli muutenkin onnistunut.

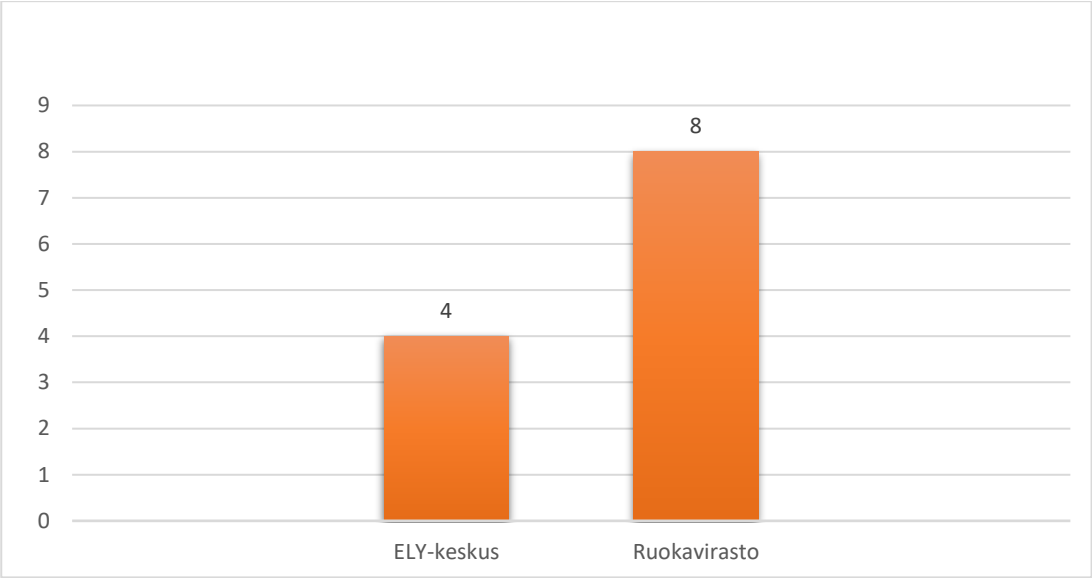

Kuvio 14. Työpajaan osallistujien työpaikkajakauma.

7.2.2 Saapunut selvityspyyntö

Osallistuneilta kysyttiin, saivatko käyttäjät selvityspyynnön Vipu-mobiiliin vuoden 2023 aikana. Työpajaan osallistuneista vain yhdelle oli tullut selvityspyyntö ja 11 vastaajista vastasi, että ei ole saanut selvityspyyntöä vuoden 2023 aikana. Tällä kysymyksellä ei saatu työpajassa toivottua tulosta.

7.2.3 Selvityspyyntöön vastaaminen

Kyselyssä kysyttiin selvityspyyntöön vastaamisen helppoutta. Kuten kohdassa 7.2.2 todettiin, työpajassa oli vain yksi käyttäjä, jolle oli tullut selvityspyyntö. Hänen mielestään vastaaminen oli helppoa. Tämä kysymys jäi merkityksettömäksi, mutta sitä ei voitu tietää kyselyä

laadittaessa. Osallistujien kanssa keskusteltiin vastaamisesta ja he totesivat sen olevan helppoa johtuen siitä, että Ruokaviraston työntekijät ovat voineet testata vastaamista heille annettujen käyttöoikeuksien vuoksi.

7.2.4 Sovelluksen käytettävyys

Kuviossa 15 on esitetty käyttäjien mielipiteitä sovelluksen käytettävyydestä. Vastauksista voitiin todeta, että pääosin sovelluksen käytettävyyteen oltiin tyytyväisiä. yksi vastaaja oli turhautunut saamaansa selvityspyyntöön sillä se koski lohkoa, joka on ollut kotieläinten laidunmaana. Näiden lisäksi sovellukseen kirjautuminen todettiin hankalaksi, vaikka käyttäjä kirjautui mobiilivarmenteella. Tähän saatiin parannus biometrisellä tunnistautumisella.

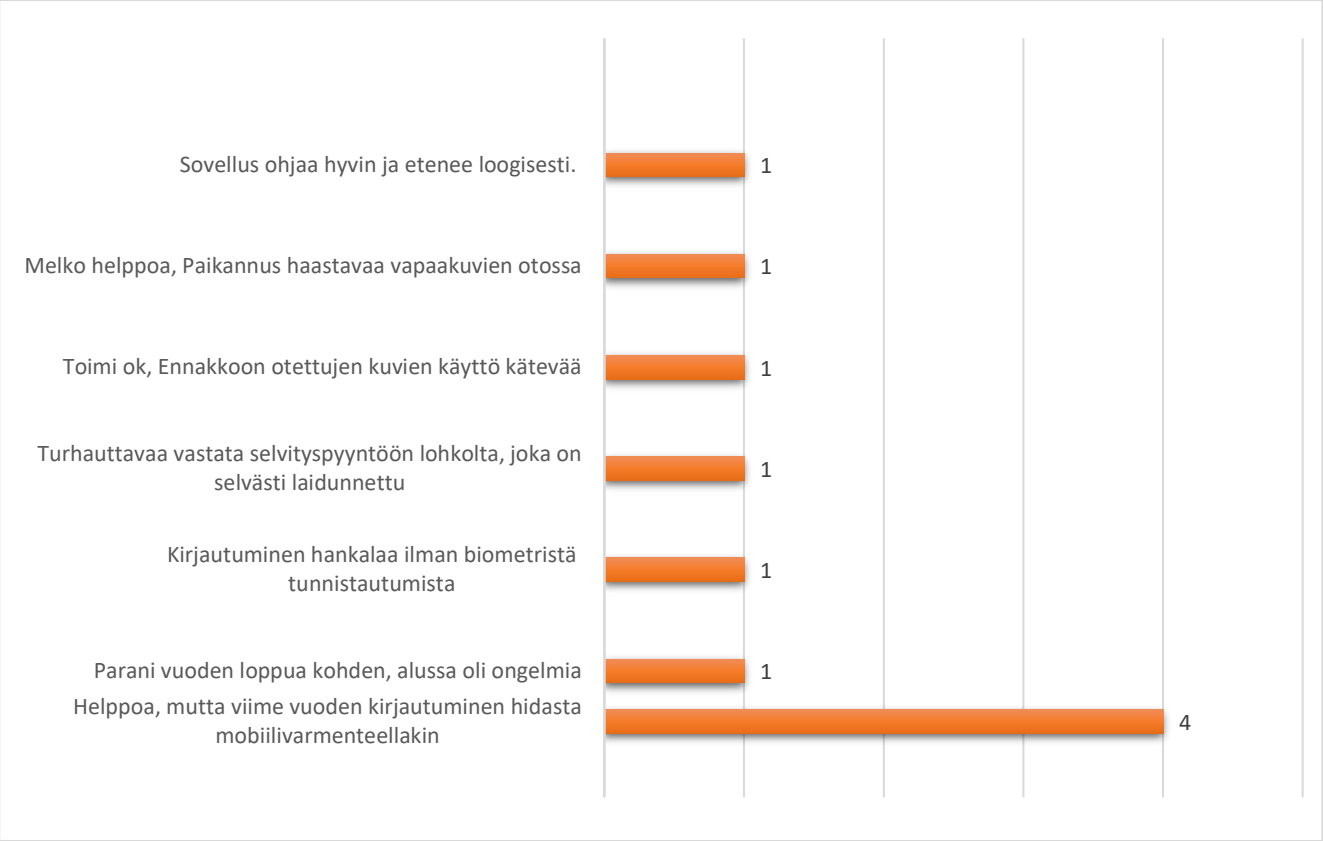

Kuvio 15. Mielipiteitä sovelluksen käytettävyydestä.

7.2.5 Sovelluksen ulkonäkö, sovellusosioiden asettelu ja toimivuus

Kuviossa 16 selvennetään käyttäjien mielipiteitä Vipu-mobiilin ulkonäöstä, sovelluksen eri osioiden asettelusta ja yleensäkin sovelluksen toimivuudesta. Pääosin vastaajat olivat tyytyväisiä sovellukseen. Yksi vastaajista kehui sovellusta hyväksi, mutta sen toivottiin kehittyvän tulevaisuudessa. Yhden vastauksen mukaan sovellus on vielä tylsän ja tyhjän näköinen.

Kuvio 16. Sovelluksen ulkonäkö, osioiden asettelu ja toimivuus.

7.2.6 Suunniteltujen ominaisuuksien toteutusjärjestys

Tässä kysymyksessä haluttiin saada selville käyttäjien mielipiteitä, missä järjestyksessä Ruokavirastossa jo suunnitellut ominaisuudet toteutetaan. Tieto on erittäin tärkeä työn tilaajalle, sillä Ruokaviraston resurssit ovat rajalliset. Tärkeimmäksi ominaisuudeksi miellettiin tärkeistä päivämääristä muistuttaminen. Toisena toteutettavaksi haluttiin automaattisen tekstiviestin lähettäminen ja push-viestit. Vähiten kannatettiin lohkomuistiinpanojen tallennusta Vipu-mobiiliin, koska sen toteuttaminen monimutkaistaa sovelluksen käyttöä. Sovellukseen jo suunnitellut ominaisuudet kerrottiin ja avattiin kohdassa 4

7.2.7 Kehityskohteet

Viimeisenä kysyttiin käyttäjien toiveita sovelluksen jatkokehitykseen. Kuvion 17 mukaan sovelluksen toivottiin pysyvän mahdollisimman helppokäyttöisenä ja yksinkertaisena. Kaksi

vastaajista halusi, että käyttäjällä on mahdollisuus valtuuttaa esimerkiksi tilan työntekijä ottamaan kuvia Vipu-mobiililla, mutta hänellä ei olisi oikeutta tilan tukimaksutietoihin.

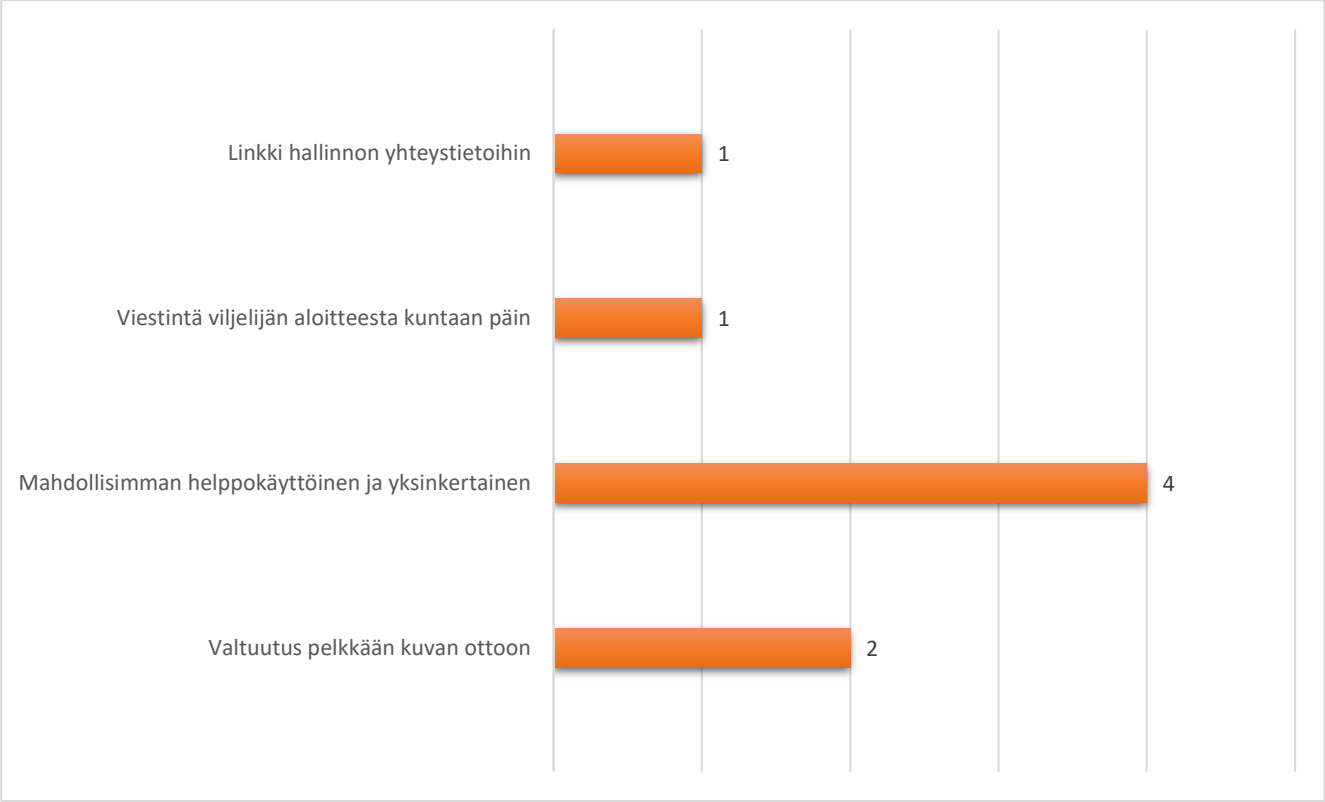

Kuvio 17. Käyttäjien sovelluksen kehittämistoiveet.

7.3 Kehittämisehdotusten vertailu

Kehittämisehdotukset kysymyksessä työpajan ja kyselytutkimuksen vastauksissa nostettiin samansuuntaisia asioita esille. Molemmissa toivottiin sovelluksen olevan helppokäyttöinen ja mahdollisimman yksinkertainen. Lisäksi löytyi yhteneväisyys, että pitäisi mahdollistaa valtuutus pelkkään kuvausosioon. Tämä ominaisuus mahdollistaisi sen, että esimerkiksi tilalla töissä oleva henkilö voi vastata saapuneeseen selvityspyyntöön ja ottaa myös kuvia lohkolta muokkaustöiden ohella. Työpajassa käsiteltyjä ennalta suunniteltuja ominaisuuksia ei ollut käyttäjäkyselyn tekohetkellä tiedossa, mutta näitäkin toivottiin käyttäjäkyselyn mukaan paljon. Lisäksi helmikuussa toteutettu biometrinen kirjautuminen (sormenjälki tai kasvotunnistus) sai kannatusta. Selvityspyyntöön vastaamista ei voitu vertailla, koska työpajassa oli vain yksi henkilö, joka oli saanut selvityspyynnön.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli kartoittaa Vipu-mobiilin käyttökokemuksia ja samalla kerätä sen käyttäjiltä ideoita sovelluksen jatkokehitykseen. Tutkimus toteutettiin kyselytutkimuksena ja työpajan avulla. Kysely lähetettiin kuntien yhteistoiminta-alueille ja näiltä edelleen alueensa viljelijöille. Alun perin kyselytutkimus laitettiin Ruokaviraston kuukausittain julkaiseman viljelijäuutiskirjeen mukana. Tällä tavalla kyselyn vastausosuus jäi kuitenkin alhaiseksi. Tuleviin tutkimuksiin hyvänä neuvona voidaan todeta, että kannattaa lähettää kyselyt suoraan yhteistoiminta-alueille niin saa suuremman vastausprosentin.

KoneAgria-messuilla toteutettu alkuperäistä sähköpostikyselyä lyhyempi kysely innosti messukävijöitä vastaamaan. Messuilla saatiin hyvää keskustelua aikaiseksi ja käyttäjät olivat ottaneet Vipu-mobiilin positiivisesti vastaan. Suurin osa oli jo asentanut sovelluksen puhelimeensa, mutta muutamille sovellus asennettiin messuilla.

Toisena tapana tutkimuksen suorittamiseen käytettiin työpajatyyppistä haastattelutilaisuutta, johon osallistui Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen tarkastajia ja Ruokaviraston virkamiehiä. Kriteerinä osallistumiselle oli, että heillä oli oltava oma tila tai yhteys johonkin tilaan. Työpajan ja kyselytutkimuksen välissä Ruokavirastossa oli jo aloitettu suunnittelemaan kolmea eri ominaisuutta Vipu-mobiiliin: Lohkomuistiinpanojen tallennus, Automaattiset teksti- ja push-viestit ja tärkeistä päivämääristä muistuttaminen kasvulohkokohtaisesti. Näistä ominaisuuksista heräteltiin keskustelua ja työpajassa saatiin priorisoitua nämä tärkeysjärjestykseen. Tärkeimmäksi ominaisuudeksi miellettiin tärkeistä päivämääristä muistuttaminen. Priorisointi oli erittäin tärkeää, sillä Ruokaviraston resurssit kehitykselle ovat rajallisia, eli ne on osattava kohdentaa oikeisiin asioihin.

Sovelluksen käyttäjäkokemuksista voitiin tutkimuksen perusteella todeta, että nykyiseen Vipu-mobiiliin ollaan suhteellisen tyytyväisiä. Sovellus neuvoo käyttäjäänsä eri osioiden käytössä ja mahdollistaa maksujen vuosittaisen seurannan. Toki sovellus on vielä kehityskaarensa alkupäässä, joten kuka tietää mihin se tulevaisuudessa pystyy.

Ruokaviraston ohjeistuksesta ja sen onnistumisesta tutkimuksen perusteella voitiin todeta, että suurimmaksi osaksi käyttäjien mielestä se oli onnistunutta ja yleisin ohjeiden hakukanava on Ruokaviraston omat nettisivut. Kuntien maataloustoimistoja ja neuvojapalveluita käytetään myös tiedonhakukanavina. Ruokaviraston Facebook-sivut miellettiin huonoimmaksi

kanavaksi, mutta viljelijäväestön nuortuessa sosiaalisen median merkitys tulee kasvamaan tulevaisuudessa.

Vipu-mobiilin vertailu Latvian ja Liettuan vastaaviin sovelluksiin antoi ajatuksia jatkokehitykseen. Suomessa usein ajatellaan, ettei muuta jäsenmaat joudu tekemisiin samanlaisten ehtojen kanssa. Tutkimuksen perusteella voitiin todeta, että samat säännöt koskevat kaikkia ja kaikkien jäsenmaiden ollut pakko hoitaa ongelma tavalla, joka on komission näkökulmasta hyväksyttävä tapa.

Tutkimuksen teko oli erittäin antoisaa tutkimuksen tekijälle. Tutkija pääsi keskustelemaan alan ammattilaisten kanssa Ruokavirastossa ja sai hyvää mentorointia Jussi ja Kirsti Tuumilta. Suurena apuna kyselytutkimuksen onnistumisessa oli Ruokaviraston viestintäryhmä ja Ruokaviraston järjestelmäkehitys yksikön Noora Fager-Pintilä. Nooralta saatiin idea lähettää kysely suoraan kuntiin. Haluan kiittää myös työn ohjaavia opettajia Risto Lauhasta ja Jyrki Rajakorpea. Kiitos myös vaimolleni Kirsille motivoinnista opinnäytetyön tekoon. Ilman teitä tutkimus olisi jäänyt paljon pintapuolisemmaksi ja jopa tekemättä.

LÄHTEET

Aho, J. (9.6.2021). *Blogi: Monitorointi tulee – pitääkö olla huolissaan?* https://www.ruokavirasto.fi/tietoa-meista/ajankohtaista/ruokaviraston-blogi/blogitekstit/monitorointi-tulee/

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus). (15.9.2023). *Viljelijät ovat vastanneet nopeasti satelliittiseurannan selvityspyyntöihin.* https://www.ely-keskus.fi/-/viljelij%C3%A4t-ovat-vastanneet-nopeasti-satelliittiseurannan-selvityspyynt%C3%B6ihin

Euroopan komissio (i.a.-a). *EU:n uuden yhteisen maatalouspolitiikan keskeiset tavoitteet vuosille 2023–27.* https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/cap-2023-27/key-policy-objectives-cap-2023-27_fi

Euroopan komissio (i.a.-b). *Yhteinen maatalouspolitiikka 2023–2027.* https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/cap-2023-27_fi

Hirsjärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P. (2009). *Tutki ja kirjoita.* Tammi.

Jyväskylän yliopisto (JY). (23.4.2015). *Menetelmäpolku.* https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku

Kučinskas. A. (i.a.) NMA agro from geotagg photos to open data. [Powerpoint-esitys]. Ruokavirasto.

Laki yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoista 1324/2022. https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2022/20221324

Lauku atbalsta dienests (LAD). (27.10.2023). *Mobilã lietotne*. https://www.lad.gov.lv/lv/mobila-lietotne-0

Luonnonvarakeskus (Luke). (30.11.2023). *Maatalous- ja puutarhayritysten rakenne 2023 (ennakko).* https://www.luke.fi/fi/tilastot/maatalous-ja-puutarhayritysten-rakenne/maatalous-ja-puutarhayritysten-rakenne-2023-ennakko

Maa- ja metsätalousministeriö (MMM). (i.a.). *CAP-suunnitelma kaudelle 2023-2027.* https://mmm.fi/cap27/cap-suunnitelma

Möller, Å., Aho, J., Korhonen, H., Jokipii, P.M., & Tuumi, K. (2023). *Satelliittiseuranta kesällä 2023* (Versio 1.0) [sähköinen tietoaineisto]. Ruokavirasto. https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/tuet/maatalous/satelliittiseurannan_tulokset_kesa_2023__fi.pdf

Pradžia NMA Agro programėlė. (2021). *NMA agro*. https://www.nmaagro.lt/

Ruokavirasto. (2023b). *Peltovalvontaohje 2023.* https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/tietoa-meista/asiointi/oppaat-ja-lomakkeet/viljelijat/tuet-ja-rahoitus/valvonta/peltovalvontaohje_2023.pdf

Ruokavirasto. (14.4.2023a) *Tukiehdot: ekojärjestelmätuki 2023.* https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/peltotuet/ekojarjestelmatuki/tukiehdot-ekojarjestelmatuki/tukiehdot-ekojarjestelmatuki-2023/

Ruokavirasto. (18.9.2023c). *Vipu-Mobiili on viljelijän tärkeä työkalu*. Vipu-mobiili - Ruokavirasto

Tuumi, J. (2021). *Monitorointi viljelijätukiprosessissa* [AMK-opinnäytetyö, Hämeen ammattikorkeakoulu]. Theseus. https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202104265928

LIITTEET

Liite 1. Vipu-mobiili käyttäjäkysely

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Vipu-mobiili käyttäjäkysely

Kyselyssä kerätään palautetta Vipu-mobiilin käytöstä. Palautteen voi jättää anonyymisti. Kyselyn tuloksia käytetään Vipu-mobiilin kehittämiseen ja Ruokavirastossa toteutettavan opinnäytetyön aineistona.

1. ELY-keskus, jonka alueella tila sijaitsee

- ◯ Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
- ◯ Etelä-Savon ELY-keskus
- ◯ Hämeen ELY-keskus
- ◯ Kaakkois-Suomen ELY-keskus
- ◯ Kainuun ELY-keskus
- ◯ Keski-Suomen ELY-keskus
- ◯ Lapin ELY-keskus
- ◯ Pirkanmaan ELY-keskus
- ◯ Pohjanmaan ELY-keskus
- ◯ Pohjois-Karjalan ELY-keskus
- ◯ Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

- ◯ Pohjois-Savon ELY-keskus
- ◯ Satakunnan ELY-keskus
- ◯ Uudenmaan ELY-keskus
- ◯ Varsinais-Suomen ELY-keskus
- ◯ Ahvenanmaan valtionvirasto

2. Olen

- ◯ viljelijä
- ◯ tilan osallinen
- ◯ neuvoja / avustaja
- ◯ muu, kuka?

_____

3. Ikäsi

- ◯ Alle 30 vuotta
- ◯ 30-49 vuotta
- ◯ 50-65 vuotta
- ◯ yli 66 vuotta

4. Tilan peltoala (pyöristys lähimpään hehtaariin)

- ◯ Alle 20 ha
- ◯ 20 - 49 ha
- ◯ 50 - 79 ha
- ◯ 80 - 109 ha
- ◯ 110 - 139 ha
- ◯ 140 - 200 ha
- ◯ yli 200 ha

5. Oletko ladannut Vipu-mobiilin puhelimeesi?

- ◯ Kyllä
- ◯ En
- ◯ Sovellus on jonkun toisen puhelimessa

6. Oletko saanut selvityspyynnön Vipu-mobiiliin?

- ◯ Kyllä
- ◯ En

7. Selvityspyyntöön vastaaminen oli

◯ Helppoa ◯ Melko helppoa ◯ Melko vaikeaa ◯ Vaikeaa

8. Perustele vastauksesi

_____

_____

_____

_____

_____

9. Mitä teit saatuasi selvityspyynnön?

- ◯ Otin valokuvan
- ◯ Muutin peltotukihakemustani
- ◯ Otin yhteyttä neuvojaan / muuhun avustajaan
- ◯ En mitään

10. Mahdollisuus hakemuksen muuttamiseen tukihaun päättymisen jälkeen

- ◯ on tarpeellinen
- ◯ ei tarpeellinen
- ◯ en tarvinnut tänä vuonna
- ◯ en usko koskaan tarvitsevani

11. Perustele vastauksesi

12. Mistä olet saanut ohjeita Vipu-mobiilin käyttöön? (voit valita useamman vaihtoehdon)

- ☐ Ruokaviraston verkkosivuilta
- ☐ Youtuben ohjevideoista
- ☐ Facebookista
- ☐ Kunnasta
- ☐ Muualta, mistä

13. Ohjeistus on mielestäsi

○ Hyödyllistä ○ melko hyödyllistä ○ melko hyödytöntä ○ hyödytöntä

14. Perustele vastauksesi

15. Mitä uusia ominaisuuksia haluaisit Vipu-mobiiliin?

Liite 2. Vipu-mobiili messukysely

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Vipu-mobiili messukysely

Kyselyssä kerätään palautetta Vipu-mobiilin käytöstä. Palautteen voi jättää anonyymisti. Kyselyn tuloksia käytetään Vipu-mobiilin kehittämiseen ja Ruokavirastossa toteutettavan opinnäytetyön aineistona.

1. Olen

- ◯ viljelijä
- ◯ tilan osallinen
- ◯ neuvoja
- ◯ muu, kuka?

_____

2. Oletko ladannut Vipu-mobiilin puhelimeesi?

- ◯ Kyllä
- ◯ En
- ◯ Sovellus on jonkun toisen puhelimessa

3. Oletko saanut selvityspyynnön?

- ◯ Kyllä
- ◯ En

4. Selvityspyyntöön vastaaminen oli

◯ Helppoa ◯ Melko helppoa ◯ Melko vaikeaa ◯ Vaikeaa

5. Mitä teit saatuasi selvityspyynnön?

- ◯ Otin valokuvan
- ◯ Muutin peltotukihakemustani
- ◯ Otin yhteyttä neuvojaan / muuhun avustajaan
- ◯ En mitään

6. Miten kehittäisit Vipu-mobiilia?

_____

_____

_____

_____

_____